БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 172 (13488)
1971 оной июлиин 24, суббото

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДОРЮУН АЛХАМ

ШЭНЭ АРГА ХЭРЭГЛЭНЭБДИ

Мүнөө жэлдэ ниитынгээ ...дууhа малда үбhэ тэжээл ...лбэгээр бэлэдхэхэ гэжэ ...шиидэhэн манай совхозой хүдэлмэришэд июлиин 10-аа үбhэ хуряалгадаа гараhан юм. Теэд энэ hарын тэн... бороотой байжа, сабшаhан үбhэ хуряалганагүй. ...Хэдэн арбаад гектарай үб... мүртөө хэбтэжэ, бороо... угаалгажа байнхай.

Манай зорилго юуб гэхэ... сабшалан дээрэ ургаhан ...гоос хүсэдөөр, шанар ...hайнтайгаар үбhэн болгожо ...хуряахын тулада хамаг бү... арга боломжонуудаа ...хэрэглэхэ зэргэтэйбди. Жэ... ...элхэдэ, бидэнэр мүнөө ...жэл наранай гараха бүхэ... ...ние адаглажа, сабшаhан ...гоогоо hэлижэ байгаад, ...таах гэлсээбди. Тиигэхэ... ...дэ наратай үдэрнүүдэй болохые хүлеэлтэгүй, үбhэ ногооной хатаhан зэргэнь тармажа, соможо абахабди. Заатал hаа,томо hүринүүдые табиха гэлтэгүй, үрдиhэн зэргээрээ 4—6 бухалнууд дээрэ багахан hүринүүд сомогдоно.

Манай совхоздо хамта 25 звено үбhэ хуряалгада гаранхай. Тэдэнэй дунда нэгэ оньhожоруулагдамал звено бии. Хүн бүхэндэ 10 гектарай, багашуулда 4 гектарай үбhэ 40 хоногой туршада хуряаха даалгабари үгтэнхэй. Хэрбээ нёдондо гектар бүриhөө дунда зэргээр 6,4 центнер үбhэ хуряаhан байгаа hаа, мүнөө жэлдэ 9 шахуу центнер хуряахаар хараалнабди.

Үбhэ хуряалгын звенонуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүн арбан хоног бүхэндэ гаргагдажа, тунхаглагдажа байха. Мүрысөөндэ түрүүлжэ, шан абаха болохшодые тодоруулхадаа хэды шэнээн үбhэ, ямар шанартайгаар сомоhыень заатагүй анхаралда абтаха зэргэтэй юм.

Иимэ бороо хуратай зунай эрхэ байдалда ногооной ургасые шанар hайнтайгаар саг болзортонь хуряажа абаха гээшэ тон шухала зорилго болоод байна. Тиихэтээ хамта иимэ hэрюун, hоно боргооhо хомортой, хаа хаанагүй ногоо элбэгтэй зунай боложо байхада бүхы малаа hайнаар бэлшээн таргалуулха зорилготойгоор манай ажахын үхэршэд ажаллажа байна.

В. ХАРТАЕВ,
Захааминай аймагай Далахайн совхозой директор.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэришэд КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжон социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ажалай ехэ амжалта туйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эндэхи Холтосон руднигай түрүү хүдэлмэришэд (зүүн гарhаа) Исаак Флеер, Иннокентий Павлов гэгшэд даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЧАСШЬЕ БҮХЭН ҮНЭТЭЙ

XX партсъездын нэрэмжэтэ ...хоз 2618 гектар сабшалантай ... Энэ жэлдэ бороо хура элбэ...р орожо, урдань гандадаг добо...рнуудта үдхэн ногоон пэгшы... ургаа. Энэ халуун хаhын урда ... ажахын хүдэлмэришэд бүхы ...хэе шанар hайнтайгаар заhабарилаа юм. Колхозой прав...дэ бригадирнууд, звено даагшые суглуулжа, үбhэ тэжээл ...лхэлгые эмхи гуримтайгаар ...эргэхэ, социалис мүрысөө ургэ...р дэлгэрүүлхэ, үбhэшэдтэ са...ни түлэхэдөө үбhэнэйнь шанарые ...раада абаха тушаа заабари үг...

...Оньhожоруулагдамал бригада...hаа гадна, орхигдоhон тохой, ...гуудай ногоо сабшаха зорил...той бишыхан звенонууд эмхидэбэ.

Ажахын хүдэлмэришэд хони хайшалалгаяа үсөөхэн үдэр соо hайн шанартайгаар дүүргэжэ, ниитынгээ малда үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ эмхитэйгээр гаража шадаа. Б. Цыбиковэй хүтэлбэрилдэг бригада, Д.-Д. Дылыковэй звено оньhон техникээ hайнаар заhабарилжа, үбhэ хурлалгын түрүүшын үдэрнүүдhээ эршэмтэйгээр хүдэлжэ захалба. Энэ хоёр коллектив 1340 гектар сабшалангhаа 11920 центнер үбhэ хуряажа абаха түсэбтэй. Ноёхоной үбhэшэд Гурбалжан гэжэ тохойдо, Зүүн-Сагаан, Баруун-Сагаанай сабшалан дээрэ үбhэ хуряалгада шиидэн оронхой. Ногооной ургаса hайн, өөhэдөө абаhан социалис уялгаяа дүүргэхэ зорилготой ажаллажа байна. Халуун хаhада нарата үдэрэй час бүхэниие зүбөөр хэрэглэжэ, hайн шанартай үбhэ бэлэдхэхын түлөө ажахын хүдэлмэришэд шармайн оронхой.

Сэлэнгэ.

В. САМБУЕВ.

ГРАФИГhАА УРИДШАЛАН

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэжэ мүрысэжэ байhан Худанай леспромхозой модошод модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ долоо hарын даабарие болзорhоонь холо урид дүүргэбэ.

Леспромхозой бага комплексно бригада, мастерска участок, модо бэлэдхэлэй пунктнуудай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Нормоёо дүүргэдэггүй нэгэшье хүдэлмэришэн эндэ үгы. Шэнэ табан жэлэй туршада гээгдэгшэдгүйгөөр ажаллаха гэhэн уряатай модошод урдаа табиhан зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна. Долоо hарын түсэбые болзорhоонь 15 хоногоор уридшалан дүүргэhэн ушар энээниие эли тодоор гэршэлнэ.

Модошод хахад жэлэй даабарие амжалтатайгаар дүүргэhэн байгаа. Түсэбhөө гадуур 100 мянган түхэригэй продукци бэлэдхэгдээ.

П. Е. Власов, П И. Павлов, П. Е. Коновалов, В. П. Костылев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригаданууд даабаряа халаан бүхэндэ үлүүлжэ, түсэбhөө гадуур 10—15 кубометр модо бэлэдхэнэ.

Модо шэрэдэг автомашинын жолоошод нүхэд Зимин, Ведов, Варганов, Сидоров, Лоскутников, Алтынников халаан бүхэндэ даабаряа 120—130 процентдэ хүргэдэг болоhоор үнинэй.

Худанай модошод июлиин дүүрэтэр долоо hарын түсэбhөө гадуур 10 мянган кубометр модо бэлдэхэ гэжэ шиидээ.

Н. ТЮРНЕВ.

БУШУУ ТҮРГЭНӨӨР ЯБУУЛАГДАНА

Участогууд хоорондо поезднуудай ябасые нэгэ час соо 0,1 километрээр түргэдхэжэ шадаа hаа, түмэр замай транспортда 1,2 миллион түхэригэй алмалта хэгдэхэ юм гэжэ тодорхойлогдонхой.

Зүүн-Сибиририн түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллектив поезднуудай ябасые түргэдхэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулдаг болоо. Шэнэ техникээр улам хангагдажа байhан, мүн электрижүүлэгдэhэн энэ отделени электровоз, тепловозуудые, вагонуудые ашагтай hайнаар хэрэглэнэ. Энэ отделениин участогуудаар поезднуудай ябаса үнгэрhэн хахад жэлэй туршада нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада часай 3 километрээр түргэдхэгдэhэн байна.

Отделениин коллектив шэнэ техникэ ашагтай hайнаар хэрэглэhэнэй, түрүү технологи нэбтэрүүлhэнэй, ажалай эмхидхэл hайжаруулhанай ашаар поезднуудай замдаа ябасые бүри түргэдхэхэ гэжэ хараалаа.

Станцида дохёо үгэдэг газарнуудай дэргэдэ поезднуудые байлгаха саг хорооохо гэжэ шиидхэгдээ. Зарим участогуудта поезднууд зогсоогдонгүй, ото ябуулагдажа гараха юм.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар нүхэр Геннадий Иванович Вороновой ондоо хүдэлмэридэ ороhонтойнь дашарамдуулан, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаhаа сүлөөлэгдэбэ. (ТАСС).

Ургаса харууhалгада—үдэр бүриин анхарал

hАНАА АМАР hУУХА САГ hАЛАА

...Энэ жэлдэ олонхи нютагуудта ...hа саг соогоо хура бороо орожо, ороhо тарянанай, үбhэ ногооной ургаса элбэгээр гараа гээшэ. ...hаяхан бидэ Хяагтын аймагай ...зарим колхоз, совхозуудай тарялан дээгүүр ябажа хараабди. Харахын хоёр тээгүүр пэгшэгэр үдхэн ...ниисын ногоон далай hалхи ...hэбшээндэ эбхэрэн долгилжо, хүнэй нюдэ баясуулна. Зарим газарhаа тарянанай ургаса хүнэй үбдэгүүндэ хүрэмэ үндэрөөр ургашанхай, түлэг хоолосложо, хана шэн...р тэбхылдэнэ. Кукуруза, куузику, хартаабхыншье ургаса яhала hайн.

Тиигэбэшье эндэ нэгэл юумэн хүнэй hанаа сэдьхэл зобооно. Харахын хажуугаар, тарялангай захаар, тариан соогууршье элдэб ...рмэдэhэ халаахай, буртаг үбhэн ...доол ёhотойгоор бусалжа бурьялжа гарашанхай. Зарим газартаа ...тарималургамал—кукуруза, куузику, хартаабхань буртаг үбhэндөө даргдажа, оройдоо харагдахаа болишонхой. Илангаяа июль hарада үдэр бүри шахуу аадар бороо ороод, буртаг үбhэ, үрмэдэhэнэй гарасань бүришье түргэдөө.

Иимэ юумын тохёолдоод байхада, нэн түрүүн пропашной ургамалнуудые — кукуруза, куузику, хартаабха, овощые «Ногоон түймэрhөө» саража абаха гээшэ тон шухала зорилго болоно.

Эдэ бүтэдые hайн ойлгожо, мэдэжэ байбашье Хяагтын аймагай олохон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй, ургасынгаа хойноhоо наринаар харууhалжа, буртаг үбhэ ногооень hаhа сагтань сэбэрлэхэ хэмжээ абаагүй дээрэhээнь мүнөө болохододо тэрэнь хүшэхүртэхэеэ болёод, кукуруза, куузикуе хосороохо туйлдань хүргэбэ.

Байгша ондо Хүдэриин совхоз 600 гектарта кукуруза таринхай. Отделени бүхэндэ кукуруза ургуулха тусхай звеношье эмхидхэгдэнхэй. Теэд мүнөө энэ ажахын тарялан дээгүүр ябахада ехэл бирагүй байдал үзэгдэнэ. Ургасань буртаг үбhэндэ дарагдажа, хаанань кукуруза бииб гэжэ обёорхонь бэрхэтэй байна. Түрүүн нэгэ дахин зурууд хоорондонь элдүүрилээд орхижорхиhон гэжэ мэдэхээр, мүнөө буртаг үбhэн ургажа, үргэлжэдөө бүтүүршэнхэй. Совхозой алишье отделенидэ ябахада кукурузын ургасын буртаг үбhые сэбэрлэжэ байhан нэгэшье трактор, нэгэшье хүн харагданагүй, тарялан дээрэнь хон-жэн.

— Ходо хура бороо ороод, газарай хүрьhэн тракторай ябаха аргагүй шабар шабха болошонхой. Нэгэ бага хатахадань кукурузын зурууд хоорондохиие элдүүрилжэ эхилхэбди,— гэжэ совхозой директор П. Б. Гылыков хэлэнэ.

Теэд хүлеэhээр байтарнь саг ошожол, буртаг үбhэншье улам ехээр ургажал байна. Тиигэhээр кукурузань эсэстээ хосоржо hалахань холо бэшэ болоо.

Мүн «Дружба», «Заря» колхозуудта, Ехэ-Нугын, Погранична, Хяагтын совхозуудта кукуруза, куузику, хартаабхын ургаса hайнаар харууhалагдана гэхын аргагүй. Мүнөөшье эдэ ажахынууд пропашной ургамалнуудые буртаг үбhэнhөө сэбэрлэхэ хүдэлмэри хэнэгүй шахуу.

— Бүхы хүн зон, машина, техникэмнай үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ гараад, ургасын хойноhоо харууhалха аргамнайшье hалаба. Хяагта городhоо шефүүдhээмнай туhалха хүнүүдэй ерээ hаань, тэдэниие ургасын буртаг үбhэ түүлгэдэ табиха hэмди. Теэд тэдэншье ерэнэгүй,— гэжэ «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Осеев али болохо шалтагаан бэдэрнэ.

Үнэндөө кукуруза, куузику, хартаабха, овощой буртаг үбhэ сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ хүн зониие олоор табиха, машина, техникэ үргэнөөр хэрэглэхэ арга боломжо эндэхи ажахынуудта гүйсэд байгаа. Июлиин алар 15—16 болотор аймагай олонхи ажахынууд үбhэпдөө орохо гэжэ hанаалаашьегүй, хүн зон, машина, техникэнь хуу сүлөө байгаа ха юм. Жэшээнь, «Дружба» колхозой Ехэ-Хүдэриин, Энхэ-Тала тосхонуудай хүн зониие ехэ багагүй тарялан дээрэ гаргажа, ургасын буртаг үбhэ ногоо гараааршье түүлгээ hаа, июниин тэнгhээ хойшо мүнөө болотор хэды ехэ газар сэбэрлэгдэхэ бэлэйб.

Москвагайхидай жэшээгээр субботник, воскреснигүүдые эмхидхэжэ, Хяагта городой предприяти, эмхи зургаануудhаа 2 мянга шахуу хүниие колхоз, совхозуудта гаргажа, үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсуулха түсэбтэй. Ямар ажахыда хэды хүн ошохоб гэжэ хуу тодорхойлогдонхой. Теэд мүнөө хүрэтэр олон хүнэй хабаадалгатай нэгэшье субботник, воскресник үшөө эмхидхэгдээгүй байhаар. Хэрбээ июлчин эхеэр городой хүн зониие олоор элсүүлэн, тарялангай буртаг үбhэ сэбэрлэлгэдэ гаргаа hаань, баhал нилээд ехэ юумэн хэгдэхэ бэлэй. Энээн тушаа аймгүйсэдком, горсоведэй гүйсэдком hайса бодомжолжо үзөөгүйнь халагламаар.

Харин ургаса харууhалгада анхаралаа hайса табижа, буртаг үбhыень үгы хэхэ хэмжээ хаhа сагтань абаhан эндэхи зарим ажахынууд эрхим үрэ дүн туйлана. «Родина» колхоз энэ жэлдэ 800 гектарта кукуруза, 60—60 гектарта хартаабха, куузику таринхай. Ажахын алишье отделенидэ ябажа харахада, эдэ ургамалнуудынь буртаг үбhэнhөө сэбэрлэгдэнхэй, ургасаншье hайн. Колхозой Ивановкын отделениин үнинэй кукурузашан И. Н. Дампиловай звеногой кукуруза мүнөө метр хахад шахуу үндэрөөр урганхай, ноб ногоон набша намаагаар далбан байна.

— Бүхэли зундаа кукурузаяа борнойлжо, хэдэн удаа зурууд хоорондонь элдүүрилээд, нэмэлтэ тэжээл — минеральна утэгжүүлгэ оруулааб. Мүнөө энэш буртаг үбhэндэ диилдэхэеэ болёо. Эндэhээ гектарай 350—400 центнер ногоон намаа гараха аабза гээд hананаб,— гэжэ нүхэр Дампилов хөөрэнэ.

Тус колхоздо зургаан хүнhөө бүридэhэн звено бүхэндэ 4 гектар куузику даалгагданхай. Энээнhээ гадна, hургуулиин hурагшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд хамтаржа, үдэр бүри 100 гаран хүн гараад, куузикугай буртаг үбhэ гараар түүдэг, шоройень обоолдог, ургасыень шэнгэрүүлжэ үгэдэг байгаа. Тиимэhээ отделени бүхэндэнь куузикугай ургаса hайн.

— Нёдондо гектарай 800 центнер ургаса абаа hэмди. Мүнөө жэлдэ тэрэнhээ доро орохогүйл hанаатайбди,— гэжэ Тамирай отделениин нэгэ звеное даагша В. А. Шешурёва хэлэнэ.

Эдэ бүгэдэhөө ямар тобшолол хэхэб гэхэдэ, аймагай ажахынуудта үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын халуун хүдэлмэриин эхилээд, хэды сүлөө тухай сагай ороод байбашье hаань, ургасын хойноhоо харууhалхаяа мартажа огто болохогүй. Буртаг үбhэ сэбэрлэхэ, илангаяа кукуруза, куузику, хартаабха, овощые «ногоон түймэрhөө» сарахын тула бүхы хэмжээ абаха гээшэ мүнөөдэрэй эгээл шухала хүдэлмэриин нэгэн гэжэ үшөө дахин дабтан хэлэхэ шухала болоно.

М. НАМЖИЛОВ,
манай тусхай корр.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

СССР-эй летчик-космонавтнууд Советскэ Союзай Герой подполковник Г. Т. Добровольскиин, Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хоёр дахин хүртэhэн В. Н. Волковой, Советскэ Союзай Герой В. И. Пацаевай дурасхаалые мүнхэлхэ тухай дурадхалнуудые хаража үзөөд, КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ шиидхээ:

Г. Т. Добровольскиин, В. Н. Волковой, В. И. Пацаевай түрэhэн нютагууд Одессэ, Москва болон Актюбинскда тэдэнэй бюстнуудые бодхохо;

«Союз-11» гэжэ замбуулинай онгосын бууhан газарта хүшөө түхеэрэн табиха;

Космонавтнуудые бэлдэхэ Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ центрэй, Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хоёр дахин хүртэhэн С. И. Грицевецэй нэрэмжэтэ Харьковска сэрэгэй авиационно дээдэ училищиин, Москвагай Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ авиационно институдай, Пензенскэ политехническэ институдай байшангуудта дурасхаалай самбарнуудые хадаха. Эдэ институдта космонавтнууд hуража гараhан байгаа бшуу.

Космонавтнуудай hураhан юрэнхы дунда эрдэмэй hургуулинуудта Г. Т. Добровольскиин, В. Н. Волковой, В. И. Пацаевай нэрэ олгохо, Одессэ, Москва болон Актюбинск городуудай үйлсэнүүдэй нэгэнүүдтэ тэдэнэй нэрэ олгохо тухай Одессын, Москвагай болон Актюбинскын ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай дурадхалнуудые hайшааха.

УЛАСХООРОНДЫН ГЕОХИМИЧЕСКЭ НЭГЭДЭХИ КОНГРЕССТЭ ХАБААДАГШАД БА АЙЛШАДТА

Геохимическэ уласхоорондын нэгэдэхи конгресстэ хабаадагшад болон айлшадые Совет Социалис Республикануудай правительствын зүгhөө үнэн зүрхэнhөө амаршалнаб.

Геохимическэ үзэгдэлнүүдэй болодог ушар ёhые элишэлэн мэдэхэ зорилгоор хэгдэдэг научно-шэнжэлтэнүүд хадаа бүхы оронуудай эрдэмтэдэй үмэнэ табигдажа байдаг шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Ушарынь хадаа эдэ үзэгдэлнүүдэй жама ёhонуудые элирхэйлэн мэдэлгэ байгаалиин баялигуудые бүри ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, ниитын үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ үргэн арга боломжо нээжэ үгэнэ.

Ашагта малтамалнуудай хэбтэшые тодорхойлхо гуримые элирүүлхэ, тэдэниие бэдэрэн олохо ба малтан абаха онол аргануудые бүри ашаг үрэ ехэтэй болгохо хэрэгые Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд совет эрдэмтэдэй шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болгон табиhан байна. Эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэ совет арадай аша туhада, манай ороной байгаалиин баялигуудые түсэбэй ёhоор ашаглалгада туhалха байна.

Байгаалиин, далай, океануудай, атмосферын баялигуудые хэрэглэхэ асуудалнууд бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы арадуудта нилээд ехэ hонирхолтой, тэдэниие амжалтатайгаар шиидхэхын тулада олон ороной эрдэмтэд холбоо барисаатайгаар хүдэлхэ зэргэтэй.

Уласхоорондын түрүүшын геохимическэ конгресс, эрдэм ухаанай шухала асуудалнуудые тэрээн дээрэ шадамар hайнаар зүбшэн хэлсэлгэ геологическа эрдэм саашадань хүгжөөлгэдэ, элдэб оронуудай эрдэмтэдэй харилсаа холбоо бэхижүүлгэдэ, хоорхоорондоо ажал хэрэгтэй холбоо барисаа үргэдхэлгэдэ, бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха, hайн hайхан эрмэлзэлгын талаар хүн зонуудай үгэеэ ойлголсолгые hайжаруулгада туhалха байна.

Конгрессэ хабаадагшадай үрэ ехэтэйгээр хүдэлхыень бултандань хүсэнэб, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туhада тааруугаар эрдэм ухаа саашадань хүгжөөлгэдэ энэ конгресс шухала шата боложо үгэхэ гэжэ найдажа байhанаа элирхэйлэн мэдүүлнэб.

А. КОСЫГИН,
СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ.

УЛАСХООРОНДЫН ГЕОХИМИЧЕСКЭ КОНГРЕСС

Уласхоорондын геохимическэ түрүүшын конгресс июлиин 22-то болоо. Бүмбэрсэг дэлхэйн элдэб районуудай — Антарктидаhаа Аляска хүрэтэрхи геологическа түүхэ тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Ашагта малтамалнуудые бэдэрэн олохо хэрэгтэ туhалхаар шэнжэлэлгэнүүд тухай эндэ хөөрэлдөөнүүд болоо.

Уласхоорондын геохимическэ конгрессто хабаадагшад болон айлшадтань СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай эльгээhэн амаршалгын бэшэгые мянга табан зуу гаран делегадууд ба айлшад ехэ анхаралтайгаар шагнаа. СССР-эй Геологиин министр, академик А. В. Сидоренко энэ бэшэгые уншаhан байна.

Москва.

(ТАСС).

ИЛАГШАДТА УЛААН ТУГУУД

1971 оной түрүүшын хахадта мал ажалай продуктнуудые элбэгээр абажа, ехээр бэлэдхэhэнэй, малай, шубуунай ашаг шэмыень дээшэлүүлhэнэй түлөө автономито республиканuудай, хизаарнуудай, областьнууд болон автономито областьнуудай, бүхэроссин социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет, Профессиональна Союзуудай, Бүхэсоюзна Центральна Совет хаража үзөө.

Мүрысөөндэ илажа, түрүүшын hуури эзэлээ гэжэ доро дурсагдагшад тоологдоо: баруун-хойто зонодо — Ленинградска область, түбэй зонодо —Ивановска ба Костромской областьнууд, Волго-Вятска зонодо — Чувашай АССР, Поволжско зонодо — Астраханска область, Хойто-Кавказска зонодо — Краснодарска хизаар ба Кабардино-Балкариин АССР, Баруун Сибириин зонодо — Алтайн хизаар, Зүүн Сибириин зонодо — Эрхүүгэй область, Алас-Дурна зүгэй зонодо — Сахалинай область, Хойто зүгэй зонодо — Коми АССР.

Коми ба Чувашай АССР-нүүдтэ, Краснодарска хизаарта, Ленинградска болон Сахалинска областьнуудта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй Улаан тугуудые үлөөхэ, 10 мянган түхэригэй шангууд үгтэхэ гэжэ шиидхэгдээ.

Кабардино-Балкарида, Алтайн хизаарта, Астраханска, Ивановска, Эрхүүгэй, Костромской областьнуудта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугууд, 10 мянган түхэриг шагналтайгаар барюулагдаха юм.

Гадна мүрысөөндэ Мариин, Хальмагай, Чечено-Ингушай, Хойто-Осетиин, Буряадай АССР-нүүд, Красноярска ба Примориин хизаарнууд, Московско, Смоленскэ, Томско, Магаданска областьнууд хоёрдохи hуури эзэлээ. Тэдэнэр таба мянган түхэригэй шагналнуудые абаха.

(ТАСС).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

СССР-эй АРАДАЙ ХИНАЛТЫН КОМИТЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭЭР НҮХЭР Г. И. ВОРОНОВЫЕ ТОМИЛХО ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ **тогтообо:**

Нүхэр Воронов Геннадий Ивановичые СССР-эй Арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшээр томилхо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1971 оной июлиин 22.

МЭДЭЭСЭЛ

Ондоо хүдэлмэридэ орохо болоhонтойнь дашарамдуулан, СССР-эй Арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшын уялгаhаа нүхэр Кованов Павел Васильевичые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум сүлөөлөө.

Шэнэ табан жэлэй туршада Дунда Азида промышленна предприятинууд олоор бодхоогдохо юм. Мүн эндэхи город, тосхонууд газаар хангагдаха байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мүнөө эндэ Бухара—Урал, Дунда Ази—Центр гэжэ газарнуудта соргонууд татагдажа, сүүдхэ дээ хэдэн миллион кубометр газ дамжуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Партийна организаци ба тэрэнэй хинаха эрхэ

ҮРГЭН ЭДЭБХИТЭДТЭ ТҮШЭГЛЭН

Хоёр жэлэй саада тээ Сэлэнгээр ябахадамнай партиин райкомдо Сэлэнгын совхозой Ехэ-Сагаанай отделениин партийна эхин организациин хүдэлмэри тухай хөөрэлдөөн боложо байһан юм. Коммунистнуудаа зүбөөр хубаарилан табижа шададаг, түрүү үүргыень хангадаг, отделениин ажал хүдэлмэридэ хам оролсожо, үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэлсэдэг гэжэ тэрэ хөөрэлдөөн дээрэ тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Мүнөө КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор, партийна эхин организацинуудай үүргэ, харюусалгань бүри ехэ болонхой. Колхоз, совхозуудай, отделени, бригадануудай партийна организацинуудай үмэнэ горитойхон зорилго табигдана. Ажахын һалбаринуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, үйлэдбэриин ашаг шэмэ дээшэлүүлһэнэй ашаар хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэгээр абадаг болохын түлөө тэмсэлдэ үргэн олониитые элсүүлхэ зэргэтэй. Ажалшадые ажал хэрэгтээ эзэн ёһоор хандадагаар хүмүүжүүлгэ — партийна организацинуудай шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Партийно-эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин элдэб онол арга хэрэглэн, энэ зорилгые шиидхэжэ болохо юм. Энээнине Ехэ-Сагаанай отделениин партийна эхин организациин (секретаринь Ц.-Д. Буянтуев) хүдэлмэри дээрэ тобшохоноор харуулха хүсэлэнтэйбди.

Тус ажахы тиимэ багахан бэшэ, урдандаа нэгэ колхоз байһан. Мүнөө ажал хүдэлмэриинь абажа харабал, яһала амжалтатай, үйлэдбэриин түсэб даабари хододоо дүүргэжэ ябадаг. Һү һаалияар эндэхи һаалиин фермынхид байгша оной хахад жэлэй дүнгөөр аймагай МТФ-нүүдэй дунда гурбадахи һуури эзэлнэ. Энэ фермынхид КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ, урдань абаһан уялгаяа шэнэлжэ, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үнеэн бүриһөө 2350 килограмм һү һааха гэжэ шиидэһэн юм. Түрүүн хараалһанаа 200 килограммаар нэмээбэ. Хахад жэлэй дүнгөөр үнеэн бүриһөө 1468 килограмм һаагаад байна. Гүрэндэ һү худалдаха жэлэй даабари ноябриин 15 болотор дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 450 центнерһээ бага бэшые худалдахаар шиидэнхэй.

КПСС-эй XXIV съездэ бэлэдхэлэй үедэ, мүн партиин түүхэтэ энэ съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй дэлгэржэ байһан үедэ отделениин партийна эхин организаци хүдэлмэрээ нарижуулан һайжаруулха, үйлэдбэридэхи нүлөөгөө дээшэлүүлхэ талаар хэдэн хэмжээнүүдые абаһан байна.

Нэн түрүүндэ үйлэдбэри эрхилэлгэдэ коммунистнуудые, мүн малшад, механизаторнуудые үргэнөөр хабаадуулха гэжэ оролдоно. Коммунист бүхэн (партийна организациинь бүридхэлдэ 40 коммунист абтанхай) тусгаар партийна даабаритай. Үе үе болоод даабаря хэр дүүргэжэ байһан тухайнь коммунистнуудай тоосоон партийна бюрогой заседани дээрэ харагдадаг юм.

Теэд ажахын һалбари, участогууд олон, ажал хүдэлмэринь ехэшье, олон янзынишье байдаг шуу. Энээнине хараадаа абажа, өөрынгөө эмхидхэхы, ойлгууламжын хүдэлмэридэ партийнабэшэ эдэбхитэдые, тэрэ тоодо партиин зэргэдэ орохоёо бэлдэжэ байһан нүхэдые олоорнь хабаадуулхые партбюро оролдоно. Тэдэнэртэ али нэгэн даабари үгэхэдөө, дүүргэлтыень саг үргэлжэ хинан шалгажа байдаг, дүүргүүлхыел оролдодог гээшэ.

Үгтэһэн партийна даабари, коммунистнуудай суглаан дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдэй, мүн үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтые хинан шалгаха хэрэгтэ партийна бюрогой гэшүүд — КПСС-эй XXIV съездын делегат, һаалишан коммунистка Д. Д. Данзанова, партиин үнинэй гэшүүн, хонишон Б. Н. Самандуев болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Нүхэр Д. Д. Данзанова съездһээ бусажа ерэһэн сасуугаа, отделениингээ хүдэлмэришэдтэй уулзажа, съездын хүдэлмэри тухай, абаһан шиидхэбэринүүдэйнь гүн удха тухай тодорхойгоор хөөрэжэ, шэнэ табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ эршэмтэйгээр оролсохыень нүхэдөө уряалһан байгаа. Һүүлээрнь отделениингээ участогуудаар ябахадаа, ажал хүдэлмэри тушаань нүхэрэй ёһоной ажаглалта хэһэн, һанамжа дурадхалаа хэлэһэн байха. Тэрэшэлэн нүхэр Самандуевшье хаана нэгэ дутагдал обёорбол, хажуугаарнь миин гарадаггүй хүн юм. Ингээд хэбэлтнай һайн һэн, ингэжэ болохогүйл даа гэжэ байжа бодото дээрэнь харуулжа, заажа үгэдэг.

Отделениин захиргаанай ажал ябуулгын хойноһоо партийна хиналта хэхэ хэрэгтэ мүн политинформаторнууд, агитаторнууд ехэ туһаламжа хүргэнэ. Фермэ, бригада, отарада гарахынгаа урда тээ тэдэнэр партбюродо орожо, ямар асуудалда анхархаяа зүбшэдэг, захяа заабари абадаг. Һүүлээрнь, тэндэһээ бусажа ерээд, юу хэһэн, юу обёорһон, ажал хэрэгтэйнь танилсаһан тухайгаа дуулгажа, өөһэдынгөө һанамжа дурадхал оруулдаг заншалтай. Энээн тушаань партийна бюро бригадирнар, фермые даагшадаар дамжуулан хэмжээнүүдые абхуулдаг юм. Тэрэшэлэн малшад, механизаторнуудһаа, хүдэлмэришэдһөө ороһон элдэб гомдолнуудта тон анхаралтайгаар хандадаг байна. Тиихэшье ёһотой. Эдэ гомдолнууд соо гол түлэб ажахын үйлэдбэридэ, ажал хэрэгтэ хабаатай асуудалнууд табигдана бшуу. Эндэһээ хэн, ямар тушаалтанай даалгагдаһан ажалдаа ямаваар хандадагынь элиржэ үгэнэ. Тиимэһээ партбюро, тэрэнэй хэрэг ажалые, хүтэлбэрилхы арга шадабарие сэгнэхэ аргатай, шухала болоо һаань шалгажа үзөөд, партийна суглаан, үгышье бол партбюрогой заседани дээрэ зүбшэхэ аргатай болоно.

Энэ ушарта, нэгэдэхеэр, үргэн олониитэтэй партбюрогой холбоо барисаа бэхижэнэ, хоёрдохёор — партийна хиналтын үүргэнь дээшэлнэ, гурбадахяар — бүхы хүдэлмэринь урагшатай болоно.

Отделениин партийна эхин организациин ябуулдаг партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриин онол аргань олон янзын. Эндэ социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэн хүтэлбэрилхэ, ниитын бусад эмхи зургаануудай — профсоюзай, комсомолой эхин организацинуудай хүдэлмэри һайжаруулха, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ эхэнэрнүүдэй соведые, арадай дружиные эдэбхитэйгээр хабаадуулха гэхэ мэтэдэ мүн лэ ехэ анхарал табигдана.

Зүгөөр эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулганууд һүүлэй һүүлдэ ажалшадай дунда партийна организациин нэрэ хүндые үргэхэ, үйлэдбэри тушаа, шэнэ хүнүүдые — коммунис үзэл сурталай хүнүүдые хүмүүжүүлхэ тушаа үүргэ харюусалгыень дээшэлүүлхэ зорилго шиидхэлгэдэ шэглүүлэгдэнэ. Эдэ хэмжээнүүдэй нэгэниинь ажахын эмхи зургаануудай ажал ябуулгын хойноһоо партийна хиналта зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ үргэн эдэбхитэдые хабаадуулга болоно.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһэ һуури дээрэ өөрынгөө хүдэлмэриин онол арганuудые бүри нарижуулан һайжаруулжа, отделениингээ бүхы малшад, механизаторнуудые шэнэ табан жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ тус партийна организаци элсүүлнэ.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

Совет орон доторнаи

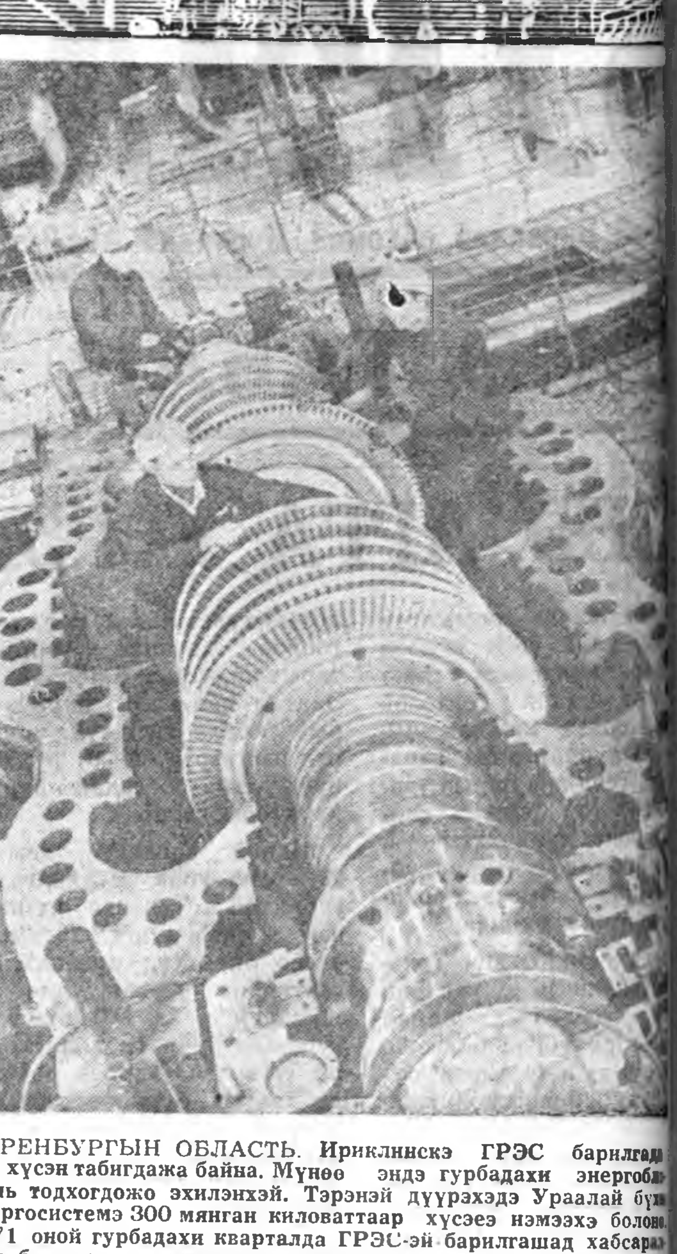

ОРЕНБУРГЫН ОБЛАСТЬ. Ириклинскэ ГРЭС барилгад ехэ хүсэн табигдажа байна. Мүнөө эндэ гурбадахи энергоблогынь тодхогдожо эхилэнхэй. Тэрэнэй дүүрэхэдэ Ураалай бүхы энергосистемэ 300 мянган киловаттаар хүсэеэ нэмээхэ болоно. 1971 оной гурбадахи кварталда ГРЭС-эй барилгашад хабсаргын бүхы хүдэлмэрине дүүргэхэ зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гурбадахи энергоблогой ротор тодхогдожо байна. (Зүүн гарһаа) слесарьнууд Д. Никишин, В. Токарев гэгшэд.

ТАСС-ай фотохронико.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГАДА — ҮРГЭН ДАЛАЙСА

* * *

ЛЕНИНГРАД. Областиин колхоз болон совхозууд 120 мянган тонно сенаж бэлэдхээд байна. Энэнь нёдондо жэл бүхыдөө бэлэдхэгдэһэнһээнь 4 дахин ехэ болоно.

* * *

БАРНАУЛ. Алтайн хизаарай нуга сабшалан дээрэ 20 мянган опьһожоруулагдамал агрегат хүдэлжэ, үбһэ сабшана, тэрэнээ ябталан һүрилнэ. Хизаарай колхоз болон совхозууд 400 мянган тонно һайн шанартай үбһэ, сенаж бэлэдхээд байна.

* * *

СМОЛЕНСК. Областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 100 мянган тонно үбһэ хуряажа сомоолонхой. Олохон ажахынууд түрүүн хараалһан түсэбтөө хубилалта оруулжа байна. Мүнөө эндэхи механизаторнууд клевер сабшажа эхилээ. Техникэ хэрэглэжэ болохогүй газарта гар хажууршад амжалтатайгаар ажаллана.

* * *

МАГАДАН. Ороноймнай Зүүн Хойто зүгэй районуудта үбһэ хуряалгын хүдэлмэри эхилэнхэй. Колымагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бултанһаа түрүүлэн үбһэеэ сабшажа эхилбэ. Арманьска, Омчакска талануудта хажуурай абяан ханхинаатай болоо. Областиин промышленна предприятинуудай коллективүүд үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсахаар түхеэрнэ.

* * *

ВЛАДИВОСТОК. Примориин хизаарай колхоз болон совхозуу[д] сабшалан дээрэ хүн зон оло[н] хүдэлнэ. Удаан саг соо шиг[...] тотой байжа, һаянай нара[н]һайн үдэрнүүд тогтобо. Хиза[арай] город, хүдэлмэришэнэй тосхо[н]дай ажалшад хүдөөгэйхидтэ [...] һалхаар гаража байна. Тэ[...] бэлэдхэхэ талаар хизаарай [...] эмхидхэгдээ. Үбһэ хуряалгад[а] һалхаяа городуудһаа 15 мя[нган] хүн ажахынуудта ошоо.

* * *

ЯКУТСК. Физкультура ба спор[тын] республиканска комитет[...] «Спартак», «Урожай» бүлгэм[...]дэй соведуудэй хүдэлмэрилэг[...] «Якутский» гэжэ город ша[...] совхоздо гараба. Тэдэнэр гур[...] үдэрэй туршада тэжээл бэлэд[...]гэдэ хүдэлмэрилхөөр шиидэ[...] байгаа. Спортсменууд үбһэ саб[...]на, сенаж ба силос бэлэдх[...] траншейнүүдые малтана.

* * *

ДУШАНБЕ. Узбегэй ССР-[...] мал ажал ехээр эрхилдэг район[...]дай нэгэн болохо Орджоникид[...]абадска районой ажахынууд ви[...]минтай үбһэнэй гурил хям[...] бэлэдхэхэ арга олоһон байна. [...]дэ «АВМ-04» түхэлэй тусхай [аг]регадууд дуталдадаг байгаа. [...]рэнэй орондо хлопок хатаадаг [...] хеэрэлгэ хэрэглэжэ эхилбэ. Һ[...]лээрнь сабшагдаһан ногоогоо [...]хай түхеэрэлгээр жэжэдхэн [...]бэнэ. Тиигэжэ үдэр бүри 4-[...] тонно шэмэтэ тэжээл бэлэдх[...]нэ.

(ТАСС).

ҮБСҮҮНДЭНЬ ОРДЕН ЯЛАРНА

— Иван Степанович! — гэжэ геологуудай партиин начальник Борис Михайлович Болдырев дундууршаг бэетэй хүниие дуудаба. Тэрэнэй бидэндэ дүтэлжэ ерэхэдэ:

— Танилсагты, манай үрэмдэлгын мастер Грыдин Иван Степанович гээшэ, — гэжэ танилсуулаа һэн.

...1951 он. Совет Армиин зэргэдэ албаяа дүүргэжэ ерээд, хэдэн мэргэжэл туршажа үзэһэн Иван ашагта малтамал бэдэрэлсээд туршаха гэжэ бодоһон байгаа. Тиигэжэ геологическа партида ерэһэн гэхэ.

Тэрэ гэһээр хүбшэ тайга соогуур, үһа намаг соогуур хэды абагалагдаа гээшэб. Хэды олон хада уула дабагдааб! Хэрбээ наһан соогоо ябаһан харгынь ута хэмжэгдэдэг һаа, нилээхэн болохо һэн даа.

Ашагта малтамал бэдэрэгшэдэй ажал хүшэр гэжэ олондо мэдээжэ.

Наранһаа гандаһан талада ши
ябанаш,
Нарһан хүбшэдэ би алхалнаб.
Шангахан наран шамайемни
шарана,
Саһата хушанууд намайеш
гэтэнэ.

Энэ дуун Иванай залуу ябахада үшөө зохёогдоогүй байгаа. Гэбэшье жараад онуудай эхеэр Александра Пахмутовагай энэ дууе залуу геологуудай дуулалдахада, Иван Степанович тэрэниие үнинэй мэдэхэ шэнги байгша һэн. Юуб гэхэдэ, дуун соо малтамал бэдэрэгшэд тухай хүгжэмэй аялгаар тон зүб хэлэгдэнэ ха юм.

— Нүхэр Грыдинэй намтар нилээд һонирхолтой, — гэжэ Борис Михайлович омогорхон хөөрөө бэлэй. — Энэтнай бүри үхибүүн ябахадаа, хүдэлжэ эхилһэн хүн шуу.

— Аба, аханарайнгаа харата муухай фашистнарые сохихоёо мордоходо, нютаг бүхэндэ ажалша гарнууд хэрэгтэй болоо һэн бэзэ. Минии үетэн һургуулияа орхижо, эхэ, эгэшэнэртээ туһалха баатай

болоһон зомди,—гэжэ Иван Степанович начальнигайнгаа магтахада, аягүйрхэһэн шэнгеэр хэлэбэ.

— Дайнай үедэ һайн лэ хүдэлһэн хадатнай, «Шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медаляар Эхэ оромнай шагнаа юм бэзэ,— гэжэ Борис Михайлович энеэбхилнэ.

— Танай түрэһэн нютаг хаанаб? — гэжэ Иван Степановичһаа асуухада:

— Ториин аймагайб,— гэжэ дарууханаар харюусаа һэн. Зүб даа, иимэ үсөөн үгэтэй хүн хүдэлмэридөө нэтэрүү байдаг ха юм.

Иван Степановичай гаража ошоһон хойно геолого-партиин начальник тэрэниие магтажа хананагүй:

— Иимэ хүнүүд тухай бэшэхэл хэрэгтэй. Далан ондо Ленин багшын түрэһөөр зуун жэлэй ойн баярай медаляар шагнагдаа юм гүб даа. Энэшни гурбадахи медалиинь. Хэрбээ ажалайнь намтар иража харабалтнай, үшөө нэгэ медаль байха. «Совет Армиин ба Далайн сэрэгэй 30 жэл» гэһэн медаляар армида алба хэжэ байхадаа шагнуулһан. Иван Степановичай дүрэ Хүндэлэлэй самбарһаа нэгэшье хобхоржо үзөөгүй. Грамотануудыень тооложо барахагүйт.

Ажалдаа нилээд шударгы хүн. Өөрөө һайн хүдэлхэһөө гадна, үшөө үрэмдэлгын гурбан мастерые һургаа.

Һүүлдэнь кадрнуудай таһагта орожо, бүхы хэрэгтэйнь танилсахадаа, хэды дахин баясхаланда, мүнгэн шанда хүртэһэн гэжэ мэдэжэ абагдаа. Урлан нарижуулгын зургаан дурадхал үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ, жэл соо 1080 түхэриг алмаха арга олгоо.

Һайн хүнтэй танилсахада, зүрхэн соо баяр түрэдэг. Бишье һайн хүнтэй, Иван Степанович Грыдинтэй танилсаһандаа, сэдьхэлни баяртай бусаа һэм. Май һара соо СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай хэблэлдэ толилогдоходо, нүхэр Грыдинэй нэрые уншаа һэмди. Тиихэдээ Иван Степанович Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа бэлэй.

В. ТОКТОХОЕВА.

Хэжэнгын аймаг.

КОММУНИСТЫН ДАЙШАЛХЫ ЗАМ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдтэ Цыден-Еши Гармажапович Доржиев сэрэгэй хубсаһа үмдэжэ, Эхэ ороноо хамгаалхаяа мордоо бэлэй.

1942 оной декабрьда ахалагша сержант Доржиев дайнай окоп соо КПСС-эй зэргэдэ ороһон намтартай. Удангүй эрэлхэг зоригто буряад хүбүүн пушкын мэргэн буудалгаар дайсанай түрүүлжэ ерэһэн танкые үй бута сохибо. Курска областиин Поныриь станци шадар нүхэр Доржиев станково пулемёдуудтай табан ДЗОТ-ые дэлбэ буудаһан байха юм. Верховно Главнокомандалагшын 1944 оной январиин 11-нэй захиралтаар Калинковичи город сүлөөлэлгэдэ эрэлхэг зоригтойгөөр тулалдаһанайнгаа түлөө Цыден-Еши Гармажапович магтаалда хүртэһэн байгаа.

Коммунист Доржиев Курскһаа Карпатын хаданууд хүрэтэр дайшалхы зам дабажа гараһан, Десна, Днепр, Баруун Буг, Висла мүрэнүүдые гаталалгада хабаадалсаһан байха юм. 1944 оной сентябриин 22-то Карпатын хаданууд шадар болоһон шуһата байлдаан соогуур Цыден-Еши Гармажапович хүндөөр шархатаа бэлэй. Фашис дээрмэшэдые һамна сохиһон хатуу шэрүүн байлдаануудта эгэршэгүй шэн габьяа, баатаршалга харуулһанайнгаа түлөө ахалагша сержант Ц-Е. Г. Доржиев Улаан Одоной, Алдар Солын орденуудаар, дайшалхы олон медаляар шагнагдаһан байна.

Улаан тугта ябаган сэрэгэй 81-дэхи дивизиин ветерануудай совет Курск городто байгуулагдаһан байгаа. Соведэй уряалаар үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Доржиев Курск хото айлшалһан, сугтаа байлдаанда ябаһан нүхэдтэеэ уулзаһан, байлдаанай болоһон газарта ошоһон байна. Курскын Алдар солын музейдэ тэрэ орожо хараһан, Поныриь, Глазуковко хотонуудта бодхоогдоһон хүшөөнүүдые нээлгэдэ хабаадалсаһан байха юм. Эндэ болоһон уулзалганууд зүрхэ хүдэлгэмэ, хани халуунаар үнгэрөө. Мүнөөшье Доржиев сугтаа дайнда ябаһан нүхэдтэеэ бэшэг абалсажа байдаг.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай ветеран нүхэр Доржиев Үшөөтэйн дунда һургуулиин һурагшадта, пионернүүдтэ ходо айлшалжа, дайнда хабаадалсаһан тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг.

Цыден-Еши Гармажапович «дайсаниие даража, дааган һүүлдэхэ хэрэгтэ» эрэлхэг зоригтойгоор хабаадалсаһандал адли, мүнөөшье амгалан ажал хүдэлмэридэ амжалтатай һайн ябана. Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо олохон жэлэй туршада хонишоноор хүдэлнэ. Нүхэр Доржиевай ажалша бэрхыень ойлгоһон колхозой правлени үнгэрэгшэ жэлдэ тамир тэнхэй муутай 660 түлгэ даалгажа үгэһэн юм. Дүй дүршэлтэй хонишон түлгэнүүдээ гарзагүйгөөр ондо оруулхаб гэжэ үгэеэ үгэһэн байна. Оролдосотой ажалайнгаа ашаар хэлэһэндээ хүрэжэ шадаа. Мүнөө түлгэ бүхэнһөө 2,3 килограмм ноохо хайшалха уялга абаһан байгаа һаа, энээнээ үлүүлэн дүүргээ. Ингэжэ дайнай ветеран ажалдаашье үльгэр жэшээ харуулна.

М. ЦАГАНОВ.

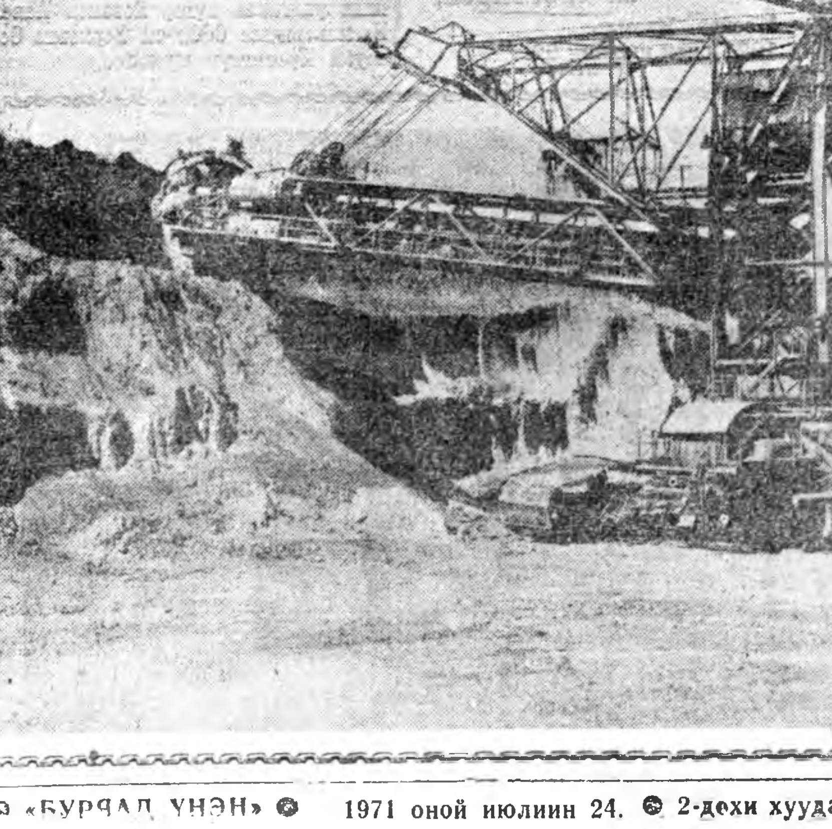

СССР-эй Европодохи хубиин томохон бассейн — Курска магнитна аномали гэдэг газарта түмэрэй руда ехээр малтагдажа абтадаг. Мүнөө үедэ 200 мянган дүрбэлжэн километр газарта түмэрэй руда бии гэжэ тодорхойлогдоно. Эндэ 1952 ондо түрүүшын рудник ашаглалгада оруулагдаһан юм. Тэрэ үедэ жэлдээ 28 мянган тонно түмэрэй руда малтагдадаг байбал, 1970 ондо 100 миллион тонно малтагдажа абтаа.

Һүүлэй үедэ Лебединский, Стойленский, Губкинский, Михайловский гэдэг шэнэ руднигууд бии болоо. Һаяын жэлнүүдтэ үшөө хэдэн томо комбинадууд ашаглалгада үгтэхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Курска магнитна аномалиин Михайловский гэдэг руднигта роторно экскаватор ажаллажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗОНОЙ ХҮНДЭДЭ ХҮРТЭГШЭ

Шодогорхон бэетэй, үсөөхэн үгэтэй үеынгөө нүхэртэй түрүүшээр танилсахадам, өөр тухайгаа олон юумэ хэлэхэ дурагүй, хэдэг ажал тухайгаал юрэнхыгөөр хөөрэжэ үгөөд, ямаршьеб даа доторой мэдэрэлдэ эзэлэгдэһэндэл һуугаа һэн. Бодожо байһан бодолыень таажа абаха гэһэндэл, энэ шарабтар шарайтай хүбүүнэй нюдэ руу удаан харан зогсоо бэлэйб. Ажалһаа холоһон гарайнь шанга адхаса, тоб гэмэ алхасань сэдьхэлдэм хадуугдаа.

— Ошор, — гэжэ би тэрээндэ хандабаб.— Зай, һайн хүдэлөөд байна гүбди.

Урдаһаам хаража, бодолгото болон байд гээд, ингэжэ харюусаа һэн.

— Һайн даа. Энэ үе сагта муу байха хүн үгыншье бэшэ аал даа.

Теэд нүхэр Аюшеевэй намтар тухай эндэ хөөрэнгүйгөөр үнгэржэ болохогүй. Ошор нютагайнгаа найман жэлэй һургуули дүүргээд, түрэл колхоздоо хүдэлхэ дуратай байһанаа мэдүүлээ бэлэй. Һанаһан хэрэгээ гансата бүтээжэрхёо гээ һаа буруу. Зариман найман жэлэй гү, али дунда һургуули дүүргээд, город руу ошохо дуратай байдаг һэн. Тиихэдэ түрэл колхоздонь хүдэлхэ дуратайшуул улам үсөөрһөөр байгаа. Хара багаһаа колхозойнгоо али бүхы хүдэлмэридэ хойшо татагдангүй ябадаг залуухан хүбүүнэй колхозой правлени орожо ерэхэдэнь, түрүүлэгшэ асуугаа һэн.

— Ошор, хаана ошожо һураха, ямар зорилготой байнаш?

— Колхоздоо хүдэлхэеэ улэхэм,— гэжэ хүбүүн үсөөхэн үгөөр мэдүүлээ.

Түрүүлэгшын нюдэн гансата һэргэг боложо, сэдьхэлэйнгээ хүдэлсые барижа шадаагүй.

— Бэрхэш, хүбүүм. Һураха саг байха. Би шамда этигэнэб. Теэд хаана хүдэлхэ гээшэбши?

— Механизатор болоһойб гэжэ һанадагби.

— Тиигэбэл курсада ошохо гүш? — гэжэ түрүүлэгшэ сэхэ асууба.

Тиигэжэ Ошор Аюшеев амжалтатай һайнаар механизаторай курса дүүргээд, түрэл колхоздоо хүдэлжэ эхилээ бэлэй. Аба, эжынь хүбүүнэйнгээ хүлые дүрөөдэ хүргэжэ, хүн болгожо табиһандаа сэдьхэл дүүрэн ябана. Хүдэлһэн түрүүшын үдэрһөө Ошор ажал хүдэлмэридөө оролдосотойгоор хандадаг, һанаһанаа бэелүүлжэ шададаг байшоо. Хабарынь трактораар газар хахалжа, орооһо таряа таридаг, зундаа үбһэ сабшадаг, намарынь комбайнаар таряа хуряадаг байба. Үбэлдөө барилгын модо шэрэдэг һэн. Хаана тон шухала ажал гаранаб, имагтал тиишэдэ Ошорые эльгээдэг зантай байгаа. Хүдэлһэн газартаа тэрэ ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг һэн.

Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой эрхим механизатор Ошор Аюшеев уданшьегүй республика соогоо суурхажа эхилээ бэлэй. Илангаяа таряа хуряалгын халуун хаһада тэрэ хэнһээшье ехэ таряа хададаг. Унтаха нойроо мартан хүдэлдэг байна.

...Һаяхан үүр сайгаад, тахяанууд хойно хойноһоо хуугайлалдажа эхилээд байба. Хахад һүни ерэһэншье һаа, һанаагаа зобожо хоноһон Ошор хүрэһөөр һэрижэ, бодо бодоһоор хубсалжа оробо.

— Дан эртэ бэшэ гү?— гэжэ һамганиинь толгойгоо үргэһөөр асууба.

— Тахяанууд хашхаралдажа байна,— гэжэ тэрэ үсөөхэн үгөөр харюусаад, газаа гаража, мотоциклаа хүршэгэнүүлбэ. Тиигээд лэ Ошор долгилон, эбхэрэн байһан таряалан тээшэ табилуулшоо һэн. Хюруугай унаагүй һаань, на[ран] гарахаһаа холо урид таряа хад[...]гаяа эхилдэг заншалтай бай[...]. Сэдьхэлынь хүнгэн, дали ур[...] һаншуу. Хүн ямаршьеб амжал[та] туйлахын түлөө оролдожо ял[...] даа, хэзээдэ далита мэдэрэлдэ э[...]лэгдэдэг шуу. Ошор үдэр бүх[...] шахуу бодоходоо, ерээдүй тэ[...] эрмэлзээн байдаг. Урда үдэрэй[...]һөө багаханшье дээшэ амжа[лта] туйлаагүй һаа һанаагаа амар[...]гүй.

Хэды залуушье һаа, О[шор] олон жэлэй туршада түрэл ко[л]хоздоо механизатораар хүдэл[...] байнхай. Ажал хүдэлмэридөө т[...]гаар ехэ амжалта туйлажа, [...] гэрэгшэ табан жэлэй туршада б[...]садһаа илгарма һайнаар хүдэл[...]һэнэйнь түлөө нүхэр Аюшеевы[е] парти, правительствамнай [...] оронойнгоо эгээн дээдэ хайрап Ленинэй ордендо хүртүүлһэн ба[й]ха юм. Ошор юундэшье тулгард[аг]гүй урагшатай һайн хүдэлдэг хү[...]бүүн даа. Ленинэй орден аба[...] ёһоороо абаа гэжэ нютагайхид[...] хөөрэлдэдэг.

Ошор Аюшеев залуу наһанай[н]гаа охин соо ябана. Үшөө ех[э] [ам]жалта туйлахыень энэ нүх[эр] үнэн зүрхэнһөө хүсэглэнэ.

Ц. ХАМАЕВ.

Клубай хүдэлмэридэ—НОТ

Хүн зониие коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ манай соёлшод айхабтар ехэ юумэ хэһэн байна, саашадаашье хэхэнь мэдээжэ ааб даа. Жэлһээ жэлдэ клубай эдэбхитэд олошорно, ажал хүдэлмэреэ үе сагай эрилтэдэ гүйсэд харюусамаар ябуулхые соёлшод оролдоно. Сэхыень хэлэхэдэ, мүнөөнэй соёлшод бүгэдөөрэн шахуу тусхай дунда гү, али дээдэ һургуулитай болонхой. Тиимэһээ бүхы ажалаа эрдэм соёлой хүгжэлтын зэргээр ябуулхые оролдоно гээшэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, промышленность болон хүдөө ажахыда НОТ (ажалаа эрдэм ухаанай заабариин ёһоор эмхидхэхэ) гээшые үргэнөөр хэрэглэхэдэ, тэрэнэй үйлэдбэридэ айхабтар ехэ туһатай байһаниинь харагдана ха юм. Мүн клубайшье ажалда НОТ гээшые үргэнөөр хэрэглэхэ саг үни хада тулажа ерэнхэй.

«НОТ клубай ажал хүдэлмэридэ хэрэглэжэ боломоор гү?» гэһэн асуудалтайгаар манай институдай соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриин кафедра Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй соёлшодто хандаа бэлэй. Яһала һонирхолтой харюу бэшэгүүд ороо. Зуун далан бэшэгтэй танилсахадамнай, 160 хүниинь «хэрэглэжэ боломоор» гэжэ харюусаа.

Соёлой ажал хүдэлмэри һайса мэдэхэ һэн тула миин лэ ёһын тодысо харюусаагүй, харин нилээд һонирхолтой дурадхалнуудые оруулһан, зарим тэды ажаглалта хэһэн байна.

НОТ гээшэ клубай ажалда яахадаа хэрэглэгдэхэ ёһотойб?

1). Клубай гү, али соёлой байшангай нэрэ алдарые хүн зоной дунда бури хүндэтэй болгохын тула;

2). Соёлшон бүхэнэй ажал хүдэлмэриин хэм хэмжээтэй болгохын тула;

3). Хайша хэрэгээр хүдэлэнгүй, ажалаа эмхи гуримтай болгохын тула;

4). Таамагаар гү, али ямаршье түсэбгүйгөөр хүдэлхэгүйн тула;

5). Ажалаа гол шэглэлтэйгээр ябуулжа, үдэр сагаа ашагтайгаар хэрэглэхын тула гэхэ мэтэ.

Эдэ бүгэдые тон зүбөөр, эмхи гуримтайгаар ябуулжа байхын тула нилээд ехэ оролдолго, бэлиг шадабари хэрэгтэй бшуу.

Тиимэ дээрэһээ НОТ гээшэмнай тон хэрэгтэй, аша туһатайшье ха юм. Клубай хүдэлмэри тухай, тэрэнэй уг зорилго тухай хөөрэлдэхэдөө бэрхэ гээшэбди. Гэхэтэй хамта соёлшодой ажаһуудалаар саг үргэлжэ хэрэглэхэ ёһотой гэжэ хэлсэдэг бэзэбди. Энэ асуудал шиидхэхын тула соёлшод бэлиг шадабарияа ходо дээшэлүүлжэ, эрдэм ухаанай хүгжэлтын дабшасаһаа алхамшье гээгдэхэ ёһогүй бшуу.

Хамтаараа хүдэлхэдэ хүсэтэй гэжэ хэлсэдэг. Гэбэшье, жэшээнь, хатар нааданай кружогой гэшүүд

Тухайлхада, хүн бүхэн онсо өөрын дурадхал оруулна. Хэды тиигэбэшье манай соёлшод НОТ гээшын гол түлэб удха шанарые тон зүб ойлгожо, үе сагай эрилтэдэ гүйсэд харюусамаар хүдэлхые оролдоно.

Эдэбхитэдые клубай ажалда хабаадуулаагүй һаа, тусхай хүдэлмэрилэгшэдөөр хүсэд хангаагүй һаа соёлой ажал хэзээдэшье һайжархагүй бшуу. Эдэбхитэн бүхэн клубай ажалые дууһан эрхилжэ шадахагүй байна. Жэшээнь, тусхай мэргэжэлгүй хүн кружогуудые хүтэлбэрилжэ хайшан гэжэ шадахаб даа. Эдэбхитэдэй олоор хабаадаашье һаа, клубай ажалые гол түлэб тусхай мэргэжэлтэй соёлшо ябуулха ёһотой ха юм.

Соёлшодой хэхэ юумэн яһала ехэ, ажалынь орёо хүшэр шуу. Томо томо соёлой байшанда орохо дотнай нэгэ доро хэды олон юумэн хэгдэжэ байхал. Нэгэ залдань хүнүүд уран һайханай кинофильм хаража, нүгөөдэ соонь номуудые уншажа, гурбадахидань хатар наада хэжэ, дүрбэдэхи зал соонь лекци шагнажа, табадахидань драматическа кружогойхид ээлжээтэ зүжэгөө бэлдэжэ сүлөөгүй байһонирходоггүй муутайбди. Соёлшод хэр зэргэ хүдэлдэг бэ, гэртээ хайшан гэжэ байдаг бэ, гэр байраар хангагданхай гү, салингынь хэды байдаг бэ? Энэ мэтын тон шухала асуудалнууд ажал хүдэлмэритэйнь нягта холбоотой бшуу. Гэмгүй һайнаар түбхинэһэн соёлшод яһала урагшатайгаар хүдэлдэг гээшэ. Олонхи ушарта ажахын хүтэлбэрилэгшэд соёлшодые хэрэгсээдэггүй, ажал хүдэлмэридэньшье туһалдаггүй. Тиихэдэнь соёлшод торонгүй арилшадаг.

Клубай коллектив тон эбтэй байха ёһотой. Тиигээ болбол ажалыншье урагшатай, ашагтай байха бшуу.

Энээн дээрэһээ уламжалан НОТ гэгшын гол зорилгонуудые дурдамаар:

1). Клубай ажал удха түгэлдэр, таатай зохид байха ёһотой;

2). Клуб соо ариг сэбэр, ажаллахада һайн байха ёһотой;

3). Хүн зониие налгай зохидоор хангаха, ёһо гурим наринаар сахиха ёһотой;

4). Соёлшод дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлэгдэхэ ёһотой гэхэ мэтэ.

Ажалдаа шэнэ онол аргануудые ганса хатараад лэ дүүргэхэгүй, мүн бусадшье зүйлнүүдтэ хабаадалсаха болоно. Тон адлирхуу программатай концертые тад ондоогоор бэлдэдэг гээшэ. Юундэ? Уран һайханай хүтэлбэрилэгшын бэлиг шадабариһаа дулдыдана. Тиимэһээ мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байха шухала. Энэниие клубые даагша гү, али соёлой байшангай директор харааһаа алдангүй, ходо һануулжа байха болоно.

Бэе бэедээ ошолсожо, дүй дүршэлөө халан абалсахада аргагүй туһатай. Зарим ушарта дэн лэ өөдэгүй байдал үзэгдэнэ. Жэшээнь, уран зурааша харанхы таһалга соо афишануудые зуража шадахагүй байна. Үгышье һаа балетмейстер бетон поолтой таһалга соо кружогоо хэжэ шадахагүй. Тиимэһээ клубай таһалга, зал бүхэн хүсэд түхеэрэлгэтэй, мүнөө сагай эрилтэдэ түгэс харюусажа шадаха зэргэтэй. Мүнөө хадаа хүлгөөтэй, хүшэр хүндэ хорёод онуудай үе саг бэшэ ха юм. Эдэ бүгэдые хараадаа абаха шухала.

Вл. НОВАТОРОВ,
Зүүн-Сибириин соёлой институдай ахалагша багша.

МОСКВА—ЕРЭЭДҮЙДЭ

Ерээдүйдэ Москва городой ямараар хүгжөөгдэхэ тухай Генеральна түсэб табигдаа. 20—25 жэлэй туршада Эхэ оронойнгоо ниислэлэй ямар болоод байхыень энэ түсэб дээрэһээ тухайлан харахаар байна.

Москва городые хүгжөөхэ Генеральна түсэбэй гол шэглэлынь гэбэл, социальна, инженерно-техническэ, экономическа асуудалнууд гүнзэгыгөөр харагдажа, тус городые гоё һайхан болгохо, хүн зонойнь ажаһуудалые культурна болгохо талань харагдаһан, Шэнэ проект зохёолгодо олохон научно-шэнжэлэлгын институдууд, лабораторинууд хабаадаһан байна.

Оронноймнай эгээл томо город Москва ерээдүйдэ ямар болохо байнаб? Мүнөө байһан городой талмай үргэдхэгдэхэ, хүн зонойнь тоо олошорхо юм. Энээнһээ хойшо 10—15 жэлэй туршада байрын гэрнүүд 1,5 дахин олоор бодхоогдохо. Городой зон бүхы юумээр хангагдаһан гэр байрада түбхинэхэ болоно.

Шэнэ түсэбөөр Москвада долоон ехэ городской туб эмхидхэгдэхэ байна. Тэдээндэ тус тустань 600 мянганһаа нэгэ миллион хүрэтэр зон ажаһууха болоно. Москва соо эмхидхэгдэһэн городской түбүүд гоёон шэмэглэгдэхэ, модо һуулгагдажа ногооруулагдаха, скервнүүд бии болгогдохо юм. Ажалшадай байдаг тусхай район түхеэрэгдэжэ, тэндэнь зоной эрилтэ хангаха бүхы бааза байгуулагдаха.

Оронноймнай ниислэлдэ гол түлэб 9—16 дабхар гэрнүүд бодхоогдохо. Эгээл шухала участогуудта үшөө үндэр гэрнүүд баригдаха. Городто баригдаһан шэнэ гэр байрануудые архитектурна талаар гоёон шэмэглэхэ хэрэгтэ илангаяа анхарагдаха юм. Барилганнуудые газаа талаһаань шэмэглэдэг олон янзын хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ тушаа мэргэжэлтэд дурадхалнуудые оруулна, мүнөөнһөө тэрэнь бэелүүлэгдэжэ байна. Городой барилгада индустриальна арга үргэнөөр хэрэглэгдэхэ юм.

Городой бүүсаһаа гадагшаа 50—60 километр үргэн ой тужа бии болголго хадаа городто ажаһуудаг зоной ёһотойл амаралтын газар болохо. Бүхы дээрээ 275 мянган гектар газар ногооруулагдабал, хододоо сэбэр агаартай байха. Мүн саашадаа санитарна байдалые һайжаруулхын тулада городой буусада хуушан предприятинуудые үргэдхэлгэ, шэнэ предприятинуудые барилга болюулагдахань. Хуушарһан гэр байрануудай ороондо парк, саад, скервнүүд бии болгогдохоор хараалагдана. Генеральна түсэбэй бэелүүлэгдэхэдэ, тус городой нэгэ хүн бүхэндэ 30 дүрбэлжэн метр хүрэтэр хүрэхөөр ногоон талмай хүртэхэ байна.

Энэ үе соо Москвада транспортна шэнэ магистральнууд нээгдэхэ. Метрополитенэй хэмжээ хамта 320 километр хүрэтэр ута болохо юм. Метрогой болон түмэр замай лининүүд ерээдүйдэ нэгэдхэгдэжэ, городой болон Москва шадархи районуудай ажалшад нэгэ электротранспортда һуугаад, газар дээгүүр, газар доогууршье ябаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: оронноймнай ниислэл Москва хотодо гоё һайхан үндэр гэрнүүд олоор бодхоогдожо байна. Энэ зурагта «Восстани» гэжэ талмай дээрэ баригдаһан үндэр байшан!

ТАСС-ай фотохронико.

Наймаалагшадай конкурс

Улаан-Үдэ хотын худалдаа наймаанай эмхинүүдэй наймаалагшадай дунда тусхай конкурс үнгэргэгдэбэ. Конкурсын зорилгонь—наймаалагшын мэргэжэл, шадабариие шалгаха гэһэн удхатай. Тиимэһээ конкурсдо хабаадалсаһан 45 наймаалагшад өөһэд өөһэдынгөө шадабари, мэргэжэл харуулхые ехэтэ оролдоһон, эрмэлзэһэншье байна. Эдэнэрэй дундаһаа һая техникум дүүргэжэ, ажалай арюун замда гараһан наймаалагшад У. Курицына, Г. Агафонова, В. Кучер гэгшэд дүршэлтэй наймаалагшад З. Бадмаева Л. Муль хоёрһоо заахашье гээгдэнгүй олон очконуудые абажа, үетэн нүхэдөө, жюрин гэшүүдые баясуулаа бшуу. Жэшээнь, 40-дэхи магазинай наймаалагша Галина Агафонова өөрынгөө эд бараа наймаалхадаа шадамар бэрхээр соносхожо, гоё һайханаар дэлгэжэ, эрхим сэгнэлтэ абаһан байна. Конкурсын дүн гаргахада 40, 45-дахи магазинуудай наймаалагшад түрүү һуури эзэлжэ, шанда хүртэхынгөө хажуугаар «Горпромторгын эрхим наймаалагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наймаалагшад өөһэд өөһэдынгөө эд бараа гоё һайханаар түхеэржэ байна.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ХҮСӨӨТЫНХИД ЮУНДЭ ГОМДОНОБ?

Манай Хүсөөтэ тосхон Мухар-Шэбэр соогоо эгээн захын тосхоной нэгэн юм. Эндэ бүридөө 200 гаран үрхэтэ айл ажаһуудаг. Тиихэдэ арба гаран мянганшодой отарада залуу мал ажалхан таргалуулдаг гүүрэдэ зуугаад хүн ажаллана. Манай «Одон» совхозой хүдэлмэришэд юһэдэхи табан жэлэй түсэб дүүргэлтэдэ хубитаяа оруулхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлнэ. Хабарай тарилгашье хаһа соогоо һайн шанартайгаар хэгдэбэ. Таряанай гараса яһала һайн. Ажалшад урма зоригтойгоор хүдэлжэ, амжалта туйлахаар бэеэ зэһэнхэй. Ниитын малда хүсэд хүрэхэ—адагынь мянган центнер үбһэ бэлэджэ абахаар хараалагданхай.

Эндэ гомдол оруулха нэгэ шухала юумэн бии. Механизаторнууд, малшадай эрилтэ хүсэд һайнаар хангагданагүй. Колхоз, совхоз бүхэндэ главна ветеринарна врач, отделени, бригаданууддташье ветфельдшернүүдэй тушаал даажа хэдэн хүн хүдэлнэ. Тэдэнэр ниитын малые элдэб үбшэ хабшанһаа һэргылхэ хүдэлмэри ябуулдаг, үбшэлөө һаань, дары түргэн тарижа эмнэдэг юм.

Харин тиихэдэ хэн нэгэнэй хүндөөр үбшэлөө һаань, медицинскэ түргэн туһаламжа үзүүлхэ аргагүй байгдадаг. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, тосхондомнай эртэ хабарһаа хойшо эмшэн врач, фельдшер хүдэлнэгүй. Нэгэ залуухан басаган байһан аад, город ябашоо. Тиигэжэ лэ медицинскэ пунктмнай хаалтатар хара суургаар хэдэн һара соо хаалгатай байһаар. Энээн тушаа аймагай больницын ахалагша врач А. Т. Тимербаевта оло дахин хандаабди. Тиихэдэмнай эмшэниие олоҗо эльгээнэ, манай Түгнэ тосхоной больниин врачнар таанадые хангажа байхаар уялгалагдаа гээд нүхэр Тимербаев харюусадаг. Гэбэд тэрэ врачнарынь энээ шуумнай ерэдэггүй, һэргылэмжын ямаршье хүдэлмэри ябуулдаггүй. Үнгэржэ ерэхэдэ, үйлэдбэриин участок бүхэндэ аптекэшье байхаяа болишонхой. Хүл гараа адаа һаа, урданай бэгэ арга—тогооной хара хөө, таба һалаа хэрэглэхэ зэргэтэй болоһдбод байна.

Ондоо тээһээ ерэһэн хүн эндэмнай үни удаан ажаллажа шададаггүй. Ушарынь хадаа, аймагай түбһөө холо культурна, ажаһуудалай болон худалдаа наймаанай талаар хангалга яаха аргагүй муу. Городой автобус недели дээ нэгэ удаа ерэдэг нэрэтэй. Магазиндамнай хүндэ хэрэгтэй эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд тон хомор. Үнгэрхэдөө хилээмээр ходо дуталдадагбди. Эндэһээ хори гаран модоной газарта байһан Түгнэ тосхондохи пекарниһаа хилээмэн асарагдажа, хүдэлмэришэдтэ наймаалагдаха зэргэтэй аад, тэрэншье саг соогоо ерэдэггүй. Һүүлэй хэдэн һарын туршада тосхоноймнай хүн зон сагаан хилээмэнһээ байха, шэниисын хилээмэ харанагүй. Хаташаһан хара хилээмэн асарагдадаг. Али Түгнэдэнь сагаан, шэниисын талхан ерэдэггүй юм аа бы гэбэл, тиимэ бэшэ. Магазиндань сагаан, шэниисын хилээмэн ходол наймаалагдажа байдаг. Тэндэхид өөһэдынгөө зондо эгээл һайнаа наймаалаад, манда хатанхай хара хилээмээ эльгээнэ.

Үшөө ямар гомдолтойибди гэбэл, ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ хангалгын талаар тосхондомнай юуншье хэгдэдэггүй. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха үүргэтэй тусхай комбинат Мухар-Шэбэртэ бии. Аймагай юрын ажахынуудта ажаһуудалай эрилтэ хангадаг павильон хүдэлдэг. Манда тиимэ юумэн үгы. Паспортда няаха дүрсэе буулгуулха, костюм, плати, сабхи оёулха, үһэеэ заһуулхын тула хүнүүд 70-аад модоной газарта Мухар-Шэбэр ошоно. Ошохо ерэхэдээ адагынь 2—3 үдэрөө гээдэг. Энэнь ажалда ямар ехэ хохидол ушаруулна гээшэб?

Эдэ бүхы дутагдалнуудые ямар аргаар түргэн усадхаха гээшэб? Медицинскэ пунктын саг үргэлжэ хүдэлхын тулада аймагай больницын зүгһөө нютагай хүниие медицинскэ училищада эльгээбэл, таарамжатай гэжэ һанагдана. Дунда һургуулитай болоһон залуушуул тосхондомнай олон. Тэдэнтэй һайса хөөрэлдөөд, зууршалга үгэбэл, эмшэн болохо хүбүүд, басагад олдохол байха. Ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгые һайжаруулхын тулада павильон нээбэл, тон һайн байха һэн. Кадрнуудые олохонь бэрхэтэй юм бэзэ. Дабагдашагүи бэрхэшээл, шиидхэгдэшэгүй асуудал үгы гэжэ хүн бүхэндэ мэдээжэ. Тиимэһээ аймгүйсэдком, сомоной Совет, совхозой директор, партком бултадаа зүбшэжэ, шухала хэмжээ абахаар болоо гэжэ һанагдана.

Ч. БАДМАЕВ,
совхозой хүдэлмэрилэгшэ, хүдөө бэшэгшэ.
Мухар-Шэбэр.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО ХИЛЫН ГААНАҺАА

Кубын бүхы зон бултадаа үзэг бэшэг мэдэдэг болонхой

ГАВАНА. ТАСС-ай корреспондент В. Глоба иигэжэ дамжуулна: Мүнөө Кубын хүн зон бултадаа үзэг бэшэг мэдэхэ болонхой. Ороной бүхы нютагуудта ехэ наһатайшуулшье, үхибүүдшье бултадаа һурана. Эхэ ороноо бүрин эрхэтэй болгохын, бүдүүлиг тулюур байдалһаа зайсахын, экономическа талаар хүгжөөхын, эрдэм бэлигтэ һурахын түлөө эрмэлзэлгэ эндэ ехээр гаргагдана.

Мүнөө үедэ 2.260 мянган хүн элдэб түхэлэй һургуулинуудта һуража байдаг. Энэ хадаа хамтадаа 8,5 миллион шахуу хүн болоно. Революциһаа уламжалан бии болоһон хүдэлмэришэн-таряашадай гэгээрэлэй һургуулинуудта үнгэрэгшэ жэлдэ ажалһаа һамшангүйгөөр хахад миллион үлүүтэй хүдэлмэришэд, таряашад, алба хаагшад һуража гараа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ интернадуудта, интернат шэнгирхүү болгогдоһон һургуулинуудта ажалшадай 259 мянга шахуу үхибүүн һураа. Тэдэнэр түлөөһэгүйгөөр эдеэлдэг, хубсаһа хунар абадаг, медицинскэ талаар хангагдадаг. Аха классайнь үхибүүд һурахатаяа хамта, ажал хэжэ дададаг байна.

Польшын газар дээрэ һайндэр болобо

ВАРШАВА. (ТАСС). Арадай Польшын городууд болон тосхонууд июлиин 22-то һайндэрэйхсэр гоёон шэмэглэгдэнхэй байба. Хаа хаанагүй хүри улаан, сагаа-улаан тугууд намилзана, транспарантнууд, лозунгнууд харагдана. Арадай засагай бии болоһоор — ПНР-эй тогтоһоор 27-дохи жэлэй ойе орон тэмдэглээ. Завод, фабриканнуудай, шахтануудай коллективүүдэй шэнэ амжалтануудые туйлаһан тухай мэдээсэлнүүд ороной бүхы газар нютагуудһаа абтана.

Варшавын илалтын талмай дээрэ танигдаагүй солдадай хүүр дээрэхи хүндэлэлэй харуул баярай оршон байдалда һэлгэгдээ. Национальна оборонын министрэй захирлтын ёһоор, үдэ болоҗо байхада артиллерийскэ салют үгтөө.

СУДАНДАХИ БАЙДАЛ

КАИР. (ТАСС). Омдурманай радиогой дамжуулгада үндэһэлэн МЕН агентствын мэдээсэлэнэй ёһоор генерал Нимейриие дэмжэдэг Суданай армиин частьнууд мүнөөдэр ниислэлэй радиостанциие эзэлээ.

Бүхы орон дотор онсо байдалай тогтоогдоһон тухай Дж. Нимейриин толгойлдог революционно Соведэй гэшүүн майор Абу Эль-Касем Мухаммед Ибрагим радиогоор үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Агентствын дамжуулһанай ёһоор, хожомшог болоһон хойно генерал Нимейри радиогоор үгэ хэлэжэ, арадта хандаа.

Чехословакиин ЭВМ-эй ерээдүй

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин табадахи түсэбтэ табан жэлдэ (1971—1975 онууд) «гурбадахи үеын» гэжэ нэрлэгдэһэн электронно тоололгын 300 гаран мүнөө үеын машинанууд ороной тоололгын паркые хүсэлдүүлэн нэмээхэ байна. Энэ хадаа прибор бүтээдэг заводуудай хамжажа үйлэдбэрилгые гүнзэгырүүлхэ, дүй дүршэлөө, мүн техническэ документацинуудые бүри һайнаар халан абалсаха арга боломжо улам ехэ болгохо байна.

Хилын саана, тэрэ тоодо Советскэ Союзда эльгээгдэхэ, мүн орон дотор хэрэглэгдэхэ перфораторнуудые бүтээлгэ ЧССР-тэ илангаяа ехээр хүгжэхэ байна.

Ерэхэ табан жэлдэ республика дотор тоололгын центрнүүдэй тоо нилээд олон болохо байна. Олон томо предприятинууд болон эмхи зургаанууд өөһэдын электронно-тоололгын машинануудтай болохо. Тоололгын электроникын талаар шэнжэлэлгын ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ.

Президентын хэлэһэн үгэ

БОГОТО. (ТАСС). Шэнэ зарлалай национальна конгрессэй хоёр палатын сессиин нээгдэхэдэ, үгэ хэлэхэдээ, Колумбиин президент Мисаэль Пастрана иигэжэ мэдүүлээ. Колумбиин кофиие гол түлэб худалдажа абадаг Холбоото Штадуудай баалалтаар тэрэнэй сэнгые хододоол хямдаруулжа байлга гүрэнэй һанда валюта мүнгэнэй оролгые бага болгоно. Энэ хадаа «экономическа болон ниитын хүгжэлтын программа бэелүүлгэдэ» һаад ушаруулна. Ушарынь хадаа, ороной мүнгэн санда валютын оролгын 75 процентнь кофе худалдалгаһаа дулдыдадаг байна бшуу. Имагтал энэ жэлдэ Колумби 100 миллион долларой хохидолдо ороо.

Уласхоорондын дэлгүүр дээрэ кофиин сэнгые хямдаруулжа шадахаар дэлхэйн бүхы оронуудай хоорондо хэлсээ баталха хэрэгые һаатуулдагайнь түлөө Холбоото Штадуудай конгрессые президент шүүмжэлһэн байна.

Амгалан ёһоной үүсхэлые дэмжэлгэ

ГАВАНА. (ТАСС). Париждахи хэлсээнүүдэй үедэ урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын оруулһан шэнэ дурадхалнууд вьетнам патриодуудай политическэ ба дипломатическа ехэ илалта болоно гэжэ «Гранма» газетэ түрүү бэшэг соогоо нэрлэһэн байна.

Амгалан ёһоной дурадхалнуудай долоон пункт Индохитадта дайн байлдаае зогсоон болюулха, Вьетнамай асуудал амгалан ёһоор гуримшуулха үндэһэ һуури болоҗо үгэнэ гээд статья соо хэлэгдэнхэй. РЮВ-гэй ВРП-гэй шэнэ амгалан ёһоной үүсхэлдэ Никсонэй правительствын буруушаалтайгаар хандалга Вашингтоной эзэрхэг түримхэй хараа шэглэлтэй байһыень дэлхэйн олониитэдэ элеэр харуулжа үгэнэ. Тиихэтэй хамта эдэ дурадхалнууд хадаа дайн байлдаа зогсоохые эрмэлзэдэг вьетнам патриодуудай шууд сэхэ политическэ хараа шугамые бүхы дэлхэй дээрэ харуулжа үгэнэ.

Вьетнамда политическэ гуримшуулга амгалан ёһоор бэелүүлхэ зам нээжэ үгэһэн РЮВ-гэй ВРП-гэй дурадхалнуудые дэмжэжэ байлсаһанаа Кубын Коммунис парти, Революционно правительство, Кубын бүхы арад элирхэйлэн мэдүүлнэ.

СИРИИН КОМПАРТИИН МЭДҮҮЛГЭ

БЕЙРУТ. (ТАСС). Сириин Коммунис партиин ЦК-гай Политбюрогой мэдүүлгэ эндэ толилогдоо. Палестинын эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр Иорданиин газар дээрэ иордай армиин хэжэ байһан сэрэгэй ябуулганууд энэ мэдүүлгэ соо эрид шууд буруушаагдаһан байна.

Каирска ба Амманска хэлсээнүүдые дүүргэлтэ болгохоһоо арсаһан Иорданиин засагаархид ороной газар дээрэ Палестинын партизануудай байха гуримые эбдэн, Иорданидахи национально-сүлөөрэлгын ба түрүү хүдэлөөс дараха зорилготой ябуулгануудые хэнэ гээд мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

Араб оронуудтахи империализмда эсэргүү хүдэлөөнүүдтэ, түрүү үзэл бодолто засаг түрэнүүдтэ эсэргүүгээр США-гай зохёожо байһан түсэбүүд тухай Политбюро һануулна.

Өөһэдынгөө хуулита эрхэ һэргээхын түлөө тэмсэжэ байһан Палестинын арадтай һанал нэгэдэлгэ мэдүүлгын түгэсхэлдэ онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Лаос арадай шууд сэхэ зориг хүсэл

ХАНОЙ. (ТАСС). Лаос тушаа 1962 ондо Женевскэ хэлсээнэй баталагдаһаар июлиин 23-да юһэн жэл гүйсэхэнь.

Холбоото Штадуудтай, тэдэнэй хүлһэншэдтэй Лаосто «тусгаар дайн байлдаанай» шангадхагдажа байһан оршон байдалда лаос арад энэ үдэрые угтаха баатай болоод байна.

США-гай Пентагоной ба ЦРУ-гай зохёоһон ябуулгануудай бэелүүлэгдэхэдэ, Домбото нугада 1969 оной августһаа 1970 оной февраль хүрэтэр таба мянга гаран энгэй хүн зон алуулаа, шархатаа, таряашадай 3.500 гаран гэр байра, 147 буддын дасангууд һандаргагдаа, галдагдаа. Лаосой сүлөөлэгдэһэн районуудые американ авиаци шангаар бомбодожол байһаар.

Гэбэшье интервентнүүдэй ябуулганууд харюу хэһээлтэгүйгөөр үлэнэгүй. Байлдаануудай үедэ хатуужаһан Лаосой арадай-сүлөөрэлгын арми эзэрхэг түримхэйшүүлдэ шанга сохилтонуудые үгэнэ. Имагтал энэ жэлэй 6 һарын турша соо даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор дайсанай 30 мянган солдат хүлһөө буулгагдаа.

Ёһотойл амгалан, бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэй байдалые лаос арад хүсэнэ. Зүгөөр өөһэдэйнь газарые интервентнүүдэй дэбһэжэ байһан сагта тэдэнэр гартаа буу зэбсэг барижа, тэмсэл хэлгээ үргэлжэлүүлхэ.

Шэрүүн шанга хэһээлтэнүүдые хэнэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Негрнүүдэй гражданска эрхын түлөө хүдэлөөндэ хабаадагшадай эдэбхитэдые хашан хэһээхэ политика бэелүүлдэгэйнь түлөө США-гай засагаархидые «гурбадахи дэлхэйн эхэнэрнүүдэй союз» гэжэ организаци эрид шууд буруушаагаа. Эдэ хашалта хэһээлтэнүүдэй кампаниин үрэ дүнгүүдэй нэгэн гэхэдэ, Нью-Йоркдо негр эхэнэр Киша Шакур арестовалагдаһан байна.

Эндэ үнгэргэһэн пресс-конференци дээрэ «Гурбадахи дэлхэйн эхэнэрнүүдэй союз» иимэ мэдүүлгэ соносхоо. Тэрээн соонь иигэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ. К. Шакур ба негритян хүдэлөөнэй бусад эдэбхитэдтэ эсэргүү ээлжээтэ «хэрэг» худалаар зохёохо һэдэлгэ гаргахые засагаархид оролдоно. Энэ хадаа социальна байдал шэнэдхэн байгуулхын түлөө тэмсэдэг эхэнэрнүүдэй улам ургажа байгаа политическэ эдэбхи хэшээлые зорюутаар һуларуулха гэжэ засагаархидай гаргадаг һэдэлгэ болоно гээд бидэнэр этигэнэбди гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнхэй.

УРДА ВЬЕТНАМ. Арадай сүлөөрэлгын сэрэгшэд Куангчи гэжэ провинцида американ-сайгоной эзэмдэгшэдэй урдаһаа шангаар тэмсэжэ, дайсанай бүхэлэгдэһэн позици руу добтолбо. Эндэ олон сэрэгшэдые хороһон, техникыень гэмтээһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Куангчи провинциин нэгэ районой зон арадай сүлөөрэлгын сэрэгшэдые дайшалхы габьяатайгаар тэмсэжэ байһандань амаршалжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ФРГ-гэй правительствын шиидхэбэри

БОНН. (ТАСС). Хариин урьһаламжануудые Баруун Германиин фирмэнүүдэй абалгые эрид ехээр хизаарлаха гэһэн хуулиин проект зохёохыень Ажахын ба финансын министр Шиллертэ ФРГ-гэй правительство өөрынгөө һүүлшын заседани дээрэ даалгаа. Энэ хэмжээн хадаа хариин валютануудай, илангаяа американ долларнуудай ФРГ-дэ оролгые бүри ехээр хизаарлаха «Финансова хоёрдохи һаад хаалта болоно» гэжэ эндэ тоологдоно.

Энэ хэмжээнэй ашаар долларые маркатай жэшэхэ болоо һаа, долларой түлөө маркын сэн 3,46 хүрэтэр хороохо байна.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

„Повар" солотой поповтон

Юумэ шанаха буйлуулхадаа
Юрэ бусын бэрхэнүүд
Поповтон гэжэ фамилитай
«Повар» айлайхи Ураалда бии.
Поповой эхэнэр Аграфена
Полевой станай повар аад,
Заводой цехэй столовын
Залуу тогоошониинь
болошонхой.
Капустатай, лабшаатай,
горохтой
Харчо барайгар шүлэнүүдые
Шанаха буйлуулхадаа яашагүй
Шадамар бэрхэнь гайхалтай.
Повар тогоошон — Аграфена
Поповагай томо портредынь
Ураалай суута городой
Улаан самбарта байдаг юм.
Тогоошон Аграфенын нүхэр
Трофим Ильич Поповнай
Тон ондоохон «тогоошон» юм!
Уурал һаарал баяһан
Ураалай магниткануудай
нэгэндэ
Шэрэм «каша» буйлуулдаг.
Булад «шүлэ» бусалгадаг.
Сэб сэхэ харашагүй
Шэжэр алтан буладаа
Хэбтэ хэжэ гонзойлгоод,
Хэдэн тээһээнь гохолоод,
Эсэгэ агуу оронойнгоо
Индустриин «пирогууд»
болгожо,
Уулын зэргэ үндэрөөр
Урматай гоёор ябталнад.
Манай агуу Эхэ ороной
Магтаалта металлургнууд
бултааран,—
Таанарай шанаһан хатуу эд
Таабари шэнгил шанараараа...
Эрдэм наукын, эмшэдэйшье,
Элдэб нарин хэрэгсэлнүүдые
Бүтээхэ тусгаар металлнуудые
Бүрин түгэс гарганалта.
Һанажа ядахагүй эрдэмтэдэй
Һанаан сооһоо мүндэлһэн
Найман мөөртэ луноходойнгоо
Найдалтай металл шэрээгээлта!
Агуу эсэгэ ороноо
Аюул усалһаа абарха,
Оньһон хүбшэргэ ракетэнүүд
соо,
Олохон металлургын-габьяа
бии!

ТОЛИ

ҺАЙРХУУ МОРО

ШОГ РАССКАЗ

Моро долоодохидо һурана, хэлэ, литературада тулюур, халтадаал һаа, класс соогоо хараал шэрээлдэ орожо, «хоёр» гэһэн сэгнэлтэ абажа хохидодог, аягүй байдалда ородог. Уншаха ёһотой номуудые уншадаггүй. Ухаангүй залхуу.. Тиимэ аад ,үшөө һайрхуу. Урда классуудтаа һуу һууһаар, бүхы үетэнһөө гээгдэжэ, мүнөө сугтаа һурадаг нүхэдөө намһаа дүү гэжэ баһан — «нойтон хоншоорнууд» гэжэ нэрэ гаргадаг. Гоёмсогоор хубсалха дуратай болонги. Үһэеэ ара хүзүүн дээгүүрээ тэбхытэр табижа һанжууланхай, бэһэлиг зүүнхэй.

Тиигээд нэгэтэ тосхонойнь һургуулиин үхибүүд хабарайнгаа амаралтын үедэ оперо, баледэй театр ошобод.

Моро сагаан самса, шэнэ костюмаа, ялагар хара ботинкаяа үмдэнхэй. Театр соохи гэрэлэй урда нилээд удаан зогсобо. Тиигээд лэ хонхын ханхинахада, гүйдэлөөрөө шахуу партерта орожо һууба.

— Моро, Чайковскиин зохёоһон «Евгений Онегин» гэжэ оперо хараа һэн гүш?—гэжэ нүхэрынь угтан асууба.

— Хараа һэм,— гэжэ Моро харюусаба.

— Һонин юм гү?

— Аймшагтай һонин юумэ.

Томожоол хэдэн хүбүүд Морын хойноһоо орожо, һэр-мэр гэлдэнхэйнүүд, ехэл хүхилдэжэ һуунад.

Удабашьегүй, хүшэгын үшөө хаалтатай байхада, сценын урдахи хүнды соо нэгэ хүн ёдогор нарихан модо барин шохойжо, дүхэгэд гэхэтэйнь адли, хүгжэмшье тэһэржэ бутаржа, унажа урдажа байһан юм шэнгеэр наяршаба. Скрипкэ, хуурнууд хииганалдан, үхэр бүреэ, трубанууд үүгэнэлдэжэ, сан, хэнгэрэгүүд аялга ниилэн сад-няд гэлдэшэбэ. Морын шэхээ табин шагнахада, миин лэ гажа буруу абянуудай худхарааһаа ондоо юуншье ойлгогдоногүй. «Иимэ юумые хүнүүд ятараа һайшаадаг гээшэб. Радиогооршье ходо дамжуулдаг. Намда яахадаа бүрил һаа, иимэ хажар, хашартайгаар дуулдана гээшэб... Али литературашье, хүгжэмшье ойлгохогүй уймар тэнэг амитан гээшэ гүб» гэжэ бэеэ голонгёор гайхажа һуутарнь:

— Моро-аа, энэшни хэр һонин хүгжэм гээшэб?—гэжэ хүршэ нүхэрынь асууба.

— Һонин даа, энэшни ехэл гоё хүгжэм,— гээд убайгүйгөөр харюусаадхина. Тиигээд аймшагтай томоотойгоор мадайлгажа, бүхы эльгэ зүрхөөрөө хүгжэмдэ ээлэгдэшэһэн маяг үзүүлжэ, һарнайшоод һууна. Нүхэрынь заабари һураһандаа аягүйрхэһэн юм шэнги, сценэ руу дахинаа шэртэшэнэ...

Хилэн зузаан хүшэгэ аргаахагаар сэлигдэжэ, урданай сагай байра байдал харагдажа, уужам ута плати үмдэһэн эхэнэр гэрэлэй урда зогсожо, ирагуу аялга татана. Морын хараха шагнахада, ойлгогдохо оногдохоор юумэн үгы хэбэртэй. Тиин тэрэ бүришье һонёо бууража, нэгэдэхи актын дүүрэтэр арайхан тэсэжэ һууба... Ольга, Татьянынишье, Онегин, Ленскиинишье гаража ерэһые ойлгобогүй. Забһарлалтын үедэ буфедһээ хэнһээшье ехээр гоё конфетэ абажа эдинэ, газ-уһа абажа ууна. Моро бултанһаа үлүү юумэ һонирхоһон, ойлгоһон хэбэртэй энеэбхилнэ.

— Иимэ гоё оперо байна,— гээд эрхы хургаа ёдойлгон, хэндэшьеб нюдөө ониилгон хөөрэнэ.

Инмэрхүүгээр оперо хаража дүүргэбэ.

— Зай, Моро, оперо хэр һонирхобош? — гээд гардеробһоо хубсаһаяа абажа байхадаа, бэшэ нүхэдынь асууба. Моро баһал эрхы хургаа ёдойлгон:

— Гоё бэд даа!— гээд харюусаба.

— Зарим талаараа бирагүй бэшэ аал даа,— гээд хэнэйшьеб дахин һурахада, Моро шогложо туршажа байна гэжэ оройдоошье һанабагүй, харин:

— «Евгений Онегиниие» мүнөөнэй хүн тухай оперо гэжэ һанаалби. Ягаа урданай байдал харуулна гээшэб. Хубсаһаниинь гэжээ,— гээд эльгэ хатахатайнь адли тэндэ тойрожо, сугларжа байһан нүхэдынь хүхэ энеэдэн болобод.

— Аа, юундэ намайе наада барьябта? Юун болоо юм? — гэжэ хашхархатаяа адли, Моро хахархай аман байнал гэжэ хамаагүй хабиржа байһанаа өөрөө тухайлжа, тад аниргүй болошобо.

— Юундэ мүнөөнэй гэжэ һанаа хүмши! Пушкинай «Евгений Онегин» гэжэ поэмэ уншаагүй юм аалши? «Евгений Онегин»! Энэ поэмынишни удхаар агуухэ Чайковский хүгжэм зохёогоо юм,— гэжэ Дулма басаган харатайханаар тобжогоносо дуугарба.— Үнэхөөрөө наада барихаар хүнши. Юушье ойлгоогүй аад лэ, аймшагтай ойлгоһон хэбэртэй болоод, һайрхаад ябаха! Маанадташье эшхэбтэр!

Моро шад улаан болошоһон юумэ тарган шалхагар нюураа хэхэ газараа оложо ... олон нүхэдэйнгөө дунда о... хон зогсобо.

Р. ЦЫБИКОВ.

Н. СИДОРОВ.

БУЗАР БАТАГАНААН МЭХЭТЭЙ АБААЛЗАЙ ХОЁР

ОНТОХОН

Бүри урданда болоһон хэрэг. Тиихэдэ батаганаае абаалзайһаа бэшэ юуншье баридагүй байгаа. Бузгайнар хаа-яагүй ниидэхэ, хаанашье һууха, дайралдаһан лэ юумэнүүдые муухай хүлөөрөө бузарлаха. Жэрхэштэй амитад бэлэй.

Үнгэрхэдөө бүхы нарата дэлхэйе хушаха гэлсэбэ. Ядахадаа, харанхы булангһаа абаалзайе намнаха болобо ха..

Бүхэли үдэр абаалзайн дээгүүр жииганаба. Мэдээжэ ха юм, гансашье батаганаанай жииганахада, шэхэндэ хажар, толгойшни дүйрэшэхэ. Харин тэдэ олон һаань, хашартай шууяанһаа хараһан тээшээ зугадахаш.

Теэд батаганаанай хэдышье оролдоо һаа, абаалзай унтаһаараал унтана.

Юундэ һэринэгүйб? Дүлии гээшэ гү? Тиимэ, тиимэ ёһотой, абаалзайда шэхэнэй соорхойшье байхагүй гэлсэбэ.

Дүлиитэй тэмсэхэдэ бараг ааб даа.

Тиигэмсээрээ батаганаанууд абаалзайе шара зүгыгөөр алуулха гэжэ хэлсэбэ. Зүгын хадхуур хурса, хоротой. Унтаандань ниидэжэ ерээд, тэрэ дүлиие зүүндли хадхуураар хадхажархихада, дүүрээ ха юм. Тиихэдэл батаганаануудта сүлөө, уужам болохол.

Зүгые олоод, тэдэ жииганалдаба:

— Зүгы-зүгыхэн, шарахан һудал, сэсэн, сэбэрхэн зүгы, абаалзайе алалсажа үгыш, харин шамайе хододоо амтатай газар тээшэ зууршалжа байхабди! Абаалзай тээ тэрээхэн буланда унтана.

Шара зүгы хараашалаад (дурань хүрөөл даа), хэлэбэ:

— Һэмээхэнээр абаалзайда дүтэлжэ шадахагүйлби, далинуудни ... шангаар жиилдаг лэ!

— Бү ай, тэрэ дуулахагүй, ... шэхэгүй юм.

— Аа, тиимэ бы, тэрээхэн... энэ зандань,—гэмсээрээ, хадху... хүлөөрөө сэбэрлэбэ,—ж-жэн-жэн... гинэн, сэхэ абаалзайн шүлһэн ... сэхэ һуушаба. Тиигээд хибэс ... ябаһандли абаалзайда дүтэлбэ.

Шэмээ шууягүй, гансал аба... зайн шүлһэн намхалзана.

Зүгөөр гэнтэ абаалзай һэреэд, ...ра зүгын урдаһаа харайн бодо... роо, тойроод гүйбэ. Тиигэжэ ... зүгые урьхаараа гүрэжэ оробо.

— Ай-ай-ай!—гэн, дээрм... зүгы шииганаба. — Юундэ ши... майе шүлһөөрөө ээрэнэш. таби! ... зүгы хамаг хүсөө зангидажа, ... гэжэ абаалзайн шүлһэнһөө му... раад, газар дээрэ унахадаа, юуга... ойлгонгүй байба.

Батаганаанууд сугларшаба, ... шууяа табилдашаба. Абаалзайе ... лэбэгүй гээшэ гү? Юун болобо... шэб?

— Арилгты саашаа!—гэжэ ... зүгы шииганаба. — Таанад худ... золигуудта! Юу дүлии гэжэ ... бэт? Тэрэ дороо дүтэлхыемни ... лаад, арай-арай барибагүй. Үгы ... дахинаа тэрэнэй уурхай руу ... хагүйб, амидыдаа. Өөрынгөө ... нэрыеш дүтэлүүлхэгүйб.

Батаганаануудай урмаа хуха... шье тэрэ даа...

Шэхэгүй аад, абаалзай хайша... жэ дууланаб — мүнөөшье ... ойлгодоггүй.

Абаалзай унтахадаа, «харуул... шүлһөө өөрһөө татадаг юм гэжэ ... зарнууд хаанаһаа мэдэхэнь һэм. ... нэгэнэй абаалзайн шүлһэн ... һуубал, найган-намхалзадаг, ... руулшан» шүлһэниинь татажа ... реэдэг юм лэ.

Тиихэдэ уряалгүй айлшан го... хүртэхэ даа.

Дүлии, дүлии.., харин мэхэтэй ... тан юм.

Г-Б. ТОКТОХОЕВ
оршуулба.

СССР-эй арадуудай V спартакиада

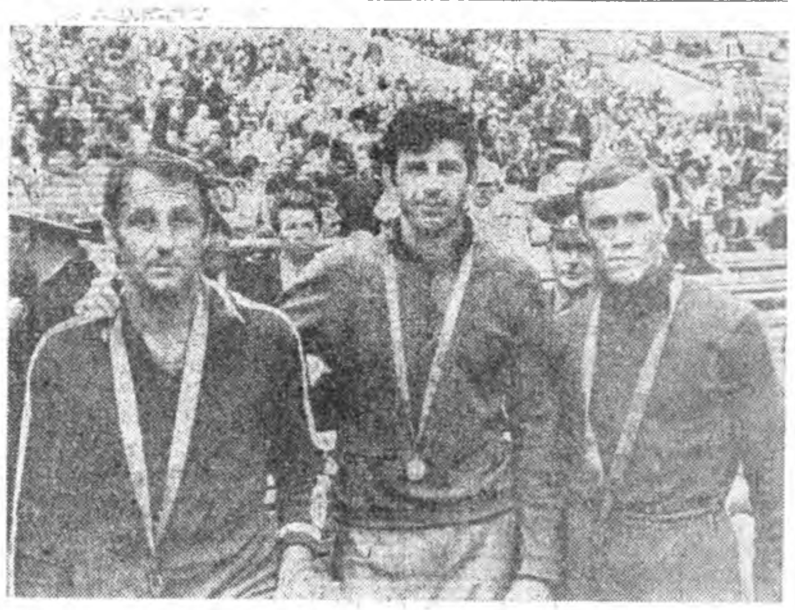

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй арадуудай V спартакиадада утые һүрэлгөөр болоһон мүрысөөндэ илажа гарагшад: Леонид Барковский (зүүн гарһаа), Игорь Тер-Ованесян, Валерий Подлужный.

ТАСС-ай фотохронико.

ХОЁР ШҮДЭНЭЙ ЯБАДАЛ

БАСНИ

Үбһэнэй косилкын хоёр шүдэн
Үелэн нүхэсэжэ ажаһуугаа гэлсэдэг.
Нэгэтэшье таһараагүй заводһоо гараһаар,
Нэгэ хайрсаг соо эндэшье асарагдаа.
Зээдэйнгээ амарха үедэ һамбаашалжа,
Эжэл хоёр айлшалба.
Томоотойгоор алхалалдабад үйлсэ дундуур,
Тойроод хамагые һонирхон харабад.
Түмэрэй амбаарта дүтэлжэ ерэһээр
Толотон хүхишэбэ гэнтэ нэгэниинь.
Харгыһаа хадууржа, амбаар тээшэ
Хажуудахяа мартаад харайшаба.
«Байзыш, нүхэр,—гэбэ нүгөөдэнь
Бидэнэргүйгөөр яахаб ээзднай.
Ниитын малда тэжээл бэлэдхэхэдэнь
Нэмэри, туһа хүргэнэлди, мэдыш!»
«Аргамнигүй бэшэниие һанаха,
Аажам сагта амархамни, юрэдөө»,—
гэжэ харюусаад, амбаар худар
Гэдэргээшье харангүй, зүдхэн орошобо.
...Халуун ажалай хаһа дүүргээд,
Хани нүхэрөө бараалхаха һангатай,
«Хүдэлмэришэ» шүдэн амбаар тээшэ
Хүхюу зугаатай гэшхэлэн ошобо.
Түмэр түдэгын хоорондуур хараашалан,
Түрэл эжэлээ бэдэрбэ удаан.
«Тангилни»,— гэһэн тамиргүй абяан
Таг дээрэһээ дуулдашаба гэнтэ.
Та-тай жэрхэ! Үнөөхи шүдэниинь
Табан дабхар жэбэдэ эдюулжэ,
Танигдахаар бэшэ зүдэрүүн болошоод,
«Тамын оёорто» зобожо хэбтэбэ.
«Абарыш намайгаа»,— гэбэ тэрэнь.—
Арга һалажа, харгы мухардаал.
Амин дээрээ хэбтэнэб даа,
Арга хургым оложо үгыш.
Ажалһаа юундэ залхуураа һэнбиб?!
Ажал — жаргални байгаал даа.
Шамаяа харахадаа атаарханам мүнөө,
Шаналан бэеэ зэмэлэн хараанаб.
Набша ногоон соогуур умбажа,
Наһаараа залуу болоһондол үзэгдэнэш.
Ажалда холожо элэһэн бэешни
Арюун туяагаар толорон ялбана»,
Залхуугай жонходо эдюулһэн хүн
Заатагүй үбшэлжэ, хэбтэриин болодог.
Ажалша хүн омог дорюун
Алтан шэнги яларан ябадаг.

Б.-Н. НАМДЫКОВ.

Хорнин аймагай соёлой эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд хүдөөдэ ошожо, концерт наада харуулжа байдаг юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Светлана Доржиева буряад дуу ирагуу гоёор гүйсэдхэнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ГОЁ ҺАЙХАН НААДАН ЭХИЛЭЭ

СССР-эй арадуудай зунай V спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө фехтовальщигууд, боксернууд болон бусад спортсменууд спортын найман зүйлөөр хоорондоо тулалдажа эхилбэ.

Венэдэ үнгэргэгдэһэн дэлхэйн түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан фехтовальщигууд спартакиадын найман алтан медаль буляалдаха болоно.

Һүүлэй үедэ уласхоорондын ринг дээрэ бирагүйгөөр наадажа эхилһэн арһан бээлэйн мастернууд спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хоорондоо наадажа эхилбэ. Эдэнэрэй дунда боксдо дуратайшуулда мэдээжэ болоһон Европын чемпион Владимир Чернышев (РСФСР,) Европын түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан Николай Хромов (Узбекистан) болон бусад бии.

Нааданай түрүүшын үдэр 48 килограммай шэгнүүртэй боксернууд, ероной чемпион Леонид Бугаевский (Украина), Николай Лодин (Киргизи) гэгшэд хоорондоо тулалдаа. Эндэ Бугаевский очкогоороо диилэһэн байна. Мүн 63,5 килограмм шэгнүүртэй Узбекистанай боксер Абдулла Кадыр-Ахунов, Туркмениин Владимир Шабельников (75 килограмм) гэгшэд энэ үдэр нүхэдөө шүүжэ гараа.

Спортын табан зүйлөөр мүрысэгшэдэй дунда спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ РСФСР-эй командын түлөөлэгшэ Владимир Шмелев хүртэбэ. Мүн Сергей Лукьяненко (Москва), Юрий Закозный (Киргизи) гэгшэд удаадахи һуури эзэлһэн байна. Командануудай дүн гаргахада, РСФСР, Казахстан, Москвагай команданууд түрүүшын гурбан һуури эзэлээ.

(ТАСС).

Һудамшуу

ЗОРГООРОО БОЛОҺОН БОРБУЕВ

Үсэгэлдэр ажалдаа халта харагдаашьегүй, харин үглөөнэй улаан наранаар Ахынгаа үзэсхэлэнтэ гоё хүбшэ тайгада юундэшьеб даа шурган орожо, үдэшэ болотор яһала гоёор сэнгэхысэ сэнгэһэн, һахы һалаг эсэшэһэн Борбуев бүхэ нойрто диилдэнхэй, таатай зохид зүүдэ манажа хэбтэбэ ха. Зүүдэнэйнь гоё гээшэ аргагүй. «Сагаан» мүльһэн малгайтай орьёл мундарганууд, загаһаар баян хадын харьялаата горход, хадын хаяаһаа бурьялһан аршаанууд!». Одоо амархаар, сэнгэхээ ааб даа.

Теэд ажалынь яаха юм? Энээн тушаа Ахын аймагай киносетиин директор Владимир Борбуев сэдьхэлээ огтошье зободоггүй даа. «Ажалшье гэжэ даа, бүдэрөөд унатараа хүдэлөөшье һаа, захадань гарахагүйш» гэжэ һанадаг ха. Харин хамта хүдэлдэг доогуурхаг тушаалтай нүхэдынь юун гэжэ һанадаг бэ? Юрэ бү мэдэе. Дээрээ ахагүй, доро дүүгүй шэнги зандаруугаар аашалдаг «ноёндоо» ажаглалта хэхээ айшанхай һуужа болоо. Үгышье һаа, «ноён ахай дууһыень мэдэнэ, манда юуштэб» гэжэ сэдьхэжэшье магад. Зүгөөр таагаад, тайлбарилаад яахамнайб. Владимир Борбуевай ажалдаа байдагынь, үгыньшье адли ха юм. Ажалдаа байгаашье һаа, мүртэй юумэ хэдэггүй бшуу. Сонхо доогуурнь үнгэрһэн хүнүүдые хулгай нюдөөр хаймадан хаража хаража, тэсэжэ ядахадаа өөрөөшье гараад ябашаха.

Мэдэлдэнь байдаг киномеханигууд хэр зэргэ хүдэлдэг бэ? Шэнэ һонин кинофильмнүүдые зураглан харуулһан соносхолнуудые хэрэглэдэг гү? Биледнүүдээ ямараар наймаалнаб? Олоһон мүнгэеэ саг болзортонь банкда тушаадаг гү?.. Энэ мэтын асуудалнууд директорые огто һонирхуулдаггүй. Түсэбэй дүүрэһэн, үгыньшье адли. Ажалдаа хайхарамжагүй хандадаг В. Борбуев өөр тухайдаа сэг үргэлжэ һанаагаа зободог, үлүү юумэндэ заабол хүртэлсэхэ дуратай байдаг.

Наранай дээрэ гараһан хойно һэрихэдэнь, үсэгэлдэрэйхи үйлэ хэрэгүүдынь һанагдажа, ажалһаа алад саашань даллажа байба. Владимир Борбуев аятайханаар һуняагаад, һөөргөө хэбтэридээ ороход гэһэн аад, Ахын соёлой байшанда кассираар хүдэлдэг дүү басаганайнгаа ерэжэ ябаһые хараад, баясахын ехээр баясаба. Дүү басаганиинь мэгдүү юумэ гэртэ ороод:

— Ахай, ахай... Яаха хээхэ гээшэбибди?..—гэжэ эбдүүсэн дуугарба.

— Яагааб, юун болооб?—гэжэ «ноён» ахай һонирхобо.

— Юун юу болооб гэжэ! Бушуулыш, түргэлыш!—гэбэ дүү басаганиинь.

— Ямар хэрэгээр ерээ хүмши, хэлыш!—гэбэ ахайнь.

— Шалгалта ерээ, хосорообди!

— Ревизор гэнэ гүш. Хаанаһаа?..

— Улаан-Үдэһөө... Кинофикациин управлениһээ...

— Байгаа юм бэзэ даа, яаха һэм бэ-э. Ерэжэл, ошожол байдаг зон ха юм. Амыень ялайштарнь тоһодоод табибалнай, бүхы юумэн бүтээдхихэл байха. Миинтэ юумэнһээ арсаха гэжэ юун байхаб даа,—гэжэ ахайнь лаблаба.

Ахайнгаа түлөө һанаата болоһон дүүнь гансата агшараад, иимэ шадамар бэрхэ ахайтай байһандаа баясаал һэн ха. Тиигэбэшье үмсэдөө хэрэглэһэн шарбуунсанууд улагашан харагдахадал гээд, зүрхэ сэдьхэлыень дахин тамалжа оробо. Үшөө нёдондо нажар ахайнь, В. Борбуев ааб даа, кинофикациин управлениһээ нилээд шанга донгодолго абаа һэн. Юундэ?.. Юу хэһэнэй түлөө?.. Таажа ядахаар юумэн эндэ үгы һааб даа. Миинтэ зөөридэ уланхатажа ябадаг, шадаал һаа хэды еды шарбуунса үбэртэлжэрхидэг Вл. Борбуев шанга донгодолгодо хүртэһэнөө гол таһа мартаад, үнөөхи хуушан харгыгаараа хадууураа ха юм. Тиихэдэ хэдые үбэртэлһэн байгааб, бү мэдэе. Уданшьегүй гэдэргэнь тушаагаа гэлсээ бэлэй.

Аргаша, мэхэшэ Вл. Борбуев ревизорой амые тоһодожо шадаагүй. Тиимэ гэнэн хонгор шалгагшад байдаггүй бшуу. Ородой элитэ уран зохёолшо Н. В. Гоголиин бэшэһэн «Ревизорой» үе саг бэшэ ха юм. Хлестаковой үе сагта Вл. Борбуев ажаһуудаг һаа, одоо торгон соо хүльбэрхэ, тоһон соо умбаха байгаал хаш. Вл. Борбуев хуушанайхяар аашална. Өөрөө мүнгэ үбэртэлһэниинь багадаад, дүү басаганайнгаа тон иимэ байдалда орожо байхадашье һанаагаа зобоногүй.

Шалгалта юу харуулааб?

Уридшалан хараалагдаһан гол хэрэгсэлнүүдынь баланстайгаа 5 430 түхэриг 40 мүнгөөр алгасалдаа. 175 түхэригэй сэнтэй цистернэ абтаха, 1061 түхэригэй сэнтэй автомашинын байха гараж баригдаха аад, оройдоо юуншье хэгдээгүй. Хүн зоной культурна эрилтые хүсэдөөр хангахые киномеханигууд оролдоногүй. Кинофильм харуулаашье һаа, үгышье һаа адли, харюусалгагүйгөөр хандана. Жээшэнь, июниин 21-нэй үдэшэ Орлигто «Их знали только в лицо» гэжэ уран һайханай фильм табигдаһан байна. Теэд тэрэ үдэшэ билет шалгадаг контролёр байгаагүй. Тиимэ дээрэһээ харагшадай олонхинь билет абангүй ороо. Иимэ ушарнууд ходо дайралдана. Ажалдаа иимэ хайхарамжагүйгөөр хандажа байхада түсэб заяандаашье дүүргэгдэхэгүй.

Июнь һарын хорин үдэрэй туршада олоһон мүнгыень шалгаад үзэхэдэнь, банкда 52 түхэриг тушааһыень гэршэлһэн квитанци кассир Борбуева харуулаа. Бэшэ 169 түхэригыень гэртээ барижа байгаа. Юундэ? Мэдэхын аргагүй. Өөрөө Вл. Борбуев энэ жэлэй июниин нэгэнэй байдалаар 241 түхэриг 24 мүнгэ үбэршэлжэ шадаа. Гэдэргэнь бусааха гэһэн аад бусааНагүй. Ажалдаа байдаггүйнь, дуратай сагтаа кассаһаа мүнгэ абаад, хайшаашьеб ябашадагынь элитэ. Тэрэшэлэн урдань бухгалтераар хүдэлһэн Г. А. Замбалова 46 түхэриг 92 мүнгэ үритэй, мүнөөшье болотор бусаагаагүй. Мүн Л. Ж. Замбалова 19 түхэриг, М. К. Кушенова 123 түхэриг 17 мүнгэ дутааһан байна.

Ажалдаа хайхарамжагүйгөөр хандадаг Вл. Борбуевай үйлэ хэрэгүүд тухай мэдээсэхэдэ иимэл даа. Хэзээ эмхи гуримтай, журамтай болохо киносеть гээшэб?

ТЭНСЭЖЭЛ БАЙХАЯА БОЛИБО!

ШАТАР

Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө Москвада үнгэргэгдэжэ байһан хахад финальна нааданай юһэдэхи уулзалга урдынхидаал адли тэнсэлгээр дүүрэбэгүй. Июлиин 22-то сагаанаар наадаһан Тигран Петросян юһэдэхи уулзалгадаа Виктор Корчнойһоо 5:4 тоогоор түрүүлбэ. Мүрысөөнэй саашаа үргэлжэлхэ байһые гү, али дэлхэйн экс-чемпионой США-гай шатаршан Роберт Фишертэй финалда наадахыень арбадахи парти шиидхэхэ болобо.

Юһэдэхи партида элдэб арга хэрэглэгдээ. Хюлгэ дээрэ удаахан саг соо тэнсүү нааданай болоһоной удаа дэлхэйн экс-чемпион хараар наадаһан Корчнойн бэрсэдэ шанга добтолго хэжэ, нэгэ хүбүү шүүжэ шадаа.

Хүбүү шүүһэнэйнгээ удаа Петросян хара ноёндо бүри шанга добтолго хэжэ эхилээ. Сагаанаар наадагшын 42-дохи ябадалаа хээгүйхэн байхада Корчной илагдаһанаа мэдэрээ.

Хахад финалай арбадахи уулзалга июлиин 24-дэ болохо.

Б. БАБКИН. (ТАСС).

Энхир край

МОСКВА ХАРУУЛНА: 13.30— орон доторхи һонин. 13.35 — «СССР-эй арадуудай зунай V спартакиада» гэһэн дамжуулга. 14.10 — үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүд. 14.45—«Маанадтай наадыт» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 15.15— «Эфир соо «Залуушуул» гэһэн дамжуулга. 16.30—«СССР-эй арадуудай зунай V спартакиада» гэһэн дамжуулга. 17.10—телевизионно документальна фильм. 18.00—РСФСР-эй габьяата артистка Лидия Руслановатай уулзалга» гэһэн дамжуулга. 18.35—орон доторхи һонин. 18.50 телезүжэг.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 20.00—«Неделя» гэһэн субботын үдэрэй программа. 21.00—концерт. МОСКВА ХАРУУЛНА: 21.30— хүгжэмтэ уулзалга. 22.00 — футбол. Эндэ «Спартак» (М)— «Нефтьчи» командануудай наадан дамжуулагдаха. 23.45—телезүжэг.

ПРАВДА БУРЯТИИ мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаһанда: У... Үдын аймагай «Искра» кол... таряашад болон механизатор... дай абаһан социалис уялга. Р... публикын полинууд дээрэһээ ... дээсэл. ТАСС-ай шэнэ һонин...

Хоёрдохи хуудаһанда: «Эк... мическа эрдэм мэдэрэлые дэ... лүүлхэ» гэһэн В. Карага... статья. Партийна хроник... дакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ...

Гурбадахи хуудаһанда: ... дентнүүдэй ажабайдал тух... шэһэн Р. Макальскаягай ст... Хилын саанаһаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: су... тын үдэрэй хуудаһан.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-04522. Заказ № 1013.